

Закон за домување

(„Службен весник на Република Македонија“ бр. 99/2009; 57/2010; 36/2011; 54/2011; 13/2012; 55/2013; 163/2013; 42/2014; 199/2014; 146/2015; 31/2016 и 64/2018 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 302/2020, 150/2022, 224/2024 и 160/2025).

КОНСОЛИДИРАН ТЕКСТ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Предмет на законот

Со овој закон се уредуваат видовите на објекти во домувањето, управувањето со станбените згради, односите меѓу сопствениците на посебните делови и трети лица, заедницата на сопствениците, евиденцијата на становите, закупничките односи во домувањето, начинот на управување и одржување на објектите, правата и обврските на Републиката, општините, општините во градот Скопје и градот Скопје во домувањето, инспекцискиот и управниот надзор и други прашања од областа на домувањето.

Член 2

Примена на прописи

За правата и обврските на сопствениците на посебните делови на зградите во однос на заедничките делови на зградата како целина се применуваат одредбите на Законот за сопственост и други стварни права, Законот за катастар на недвижности Законот за облигационите односи Законот за Државен пазарен инспекторат, Законот за пожарникарството, Законот за градење и Законот за заштита на личните податоци, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

Член 2-а

Во постапката при вршење на инспекциски надзор ќе се применуваат одредбите од Законот за инспекцискиот надзор, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

II. ВИДОВИ НА ОБЈЕКТИ ЗА ДОМУВАЊЕ

Член 3

Видови на објекти

(1) Објектите за домување можат да бидат станбени, станбено-деловни и деловно-станбени.

(2) Станбените објекти за домување во зависност од бројот на становите во нив, можат да бидат едностанбени објекти и повеќестанбени објекти, а според начинот на нивната употреба станбени објекти за посебна намена.

(3) Едностанбени објекти се самостојни семејни куќи, вили, атриумски куќи, куќи во низ и куќи за одмор.

(4) Повеќестанбени објекти се станбени згради со два или повеќе стана кои можат да бидат станбени блокови, повеќекатници и солитери.

(5) Станбени објекти за посебни намени се станбени згради наменети за времено сместување на лица во социјален ризик согласно со прописите за социјална заштита, објекти за самци и домови (ученички, студентски, работнички, воспитни, домови за заедници и домови за терапевтски групи).

(6) Ако во објектот има и станбени и деловни простории, а повеќе од половината од просторот е наменет за домување, објектот е станбено-деловен, а доколку во објектот повеќе од половината од просторот е наменет за извршување на деловни и други стопански дејности, објектот е деловно-станбен.

Член 4

Составни делови на станбените згради

(1) Повеќестанбените објекти (во натамошниот текст: станбените згради) се состојат од посебни, заеднички и посебни заеднички делови.

(2) Посебни делови во станбените згради се становите, единиците за престој, деловните простории или други самостојни простории што им припаѓаат на одделни посебни делови.

(3) Заеднички делови во станбените згради се заедничките простории и земјиштето што претставува заедничка сопственост на сите сопственици на посебните делови, заедничките градежни елементи, заедничките инсталации, уредите и опремата.

(4) Посебни заеднички делови во станбените згради се заедничките простории кои се наменети за користење на ограничен број на сопственици на посебните делови од станбената зграда, како што се етажни лоѓии, сушалници и други простории наменети само за одделен број корисници.

Член 5

Посебни делови на станбените згради

(1) Стан е функционална градежна целина која се состои од простории наменети за домување по правило со еден одделен влез.

(2) Споредните простории што припаѓаат на определен стан, односно на единица за престој, а што не се нивен составен дел, се атриуми, визби, дрварници, гаражи, балкони, тераси и лоѓии.

(3) Во станбено-деловните згради и деловно-станбените згради покрај становите, како посебни делови се сметаат и деловните простории, другите самостојни и споредни простории што им припаѓаат на посебните делови и меѓусебно се разликуваат во однос на тоа дали му припаѓаат на станбениот или на деловниот дел на зградата.

Член 6

Заеднички делови на станбените згради

(1) Заеднички делови на станбена зграда се скали, влезни ветробрани, ходници, просторија за велосипеди, пералници, сушилници, заеднички подруми, засолништа, тавани, работилници за домарот, стан за домарот, простории за одложување на отпадоци, противпожарни скалила и противпожарни коридори и други простории наменети за заедничко користење на сопствениците на посебните делови, земјиштето на кое е изградена зградата и друго земјиште што служи за нејзина употреба, согласно со прописите за урбанистичко планирање.

(2) Заеднички градежни елементи во станбените згради и станбените објекти за посебни намени се темелите, носечките ѕидови и конструкциите, таваните, покривот, фасадата, оџаците, цевките за проветрување, светлосните прозорски стакла, отвори за лифтовите и други слични конструкции.

(3) Заеднички инсталации, уреди и опрема во станбените згради и станбените објекти за посебни намени се приклучната и внатрешната електрична, електронско-комуникациска мрежа и средства, водоводна, гасоводна и топоводна инсталација наменета за станбените приклучоци, а се наоѓа во заедничките простории, лифтовите, доводот, одводот, уредите за загревање, телекомуникациските уреди и кабли, други придружни антени, громобрани, противпожарни уреди, уреди за откривање и јавување на пожар, безбедносното осветлување и сите други комунални и слични приклучоци наменети за заедничко користење на сопствениците на посебните делови во станбената зграда.

(4) Определен градежен елемент се смета за заеднички дел, доколку им служи истовремено на повеќе станови, при што претставува функционална целина на станбената зграда (како на пример, проодни тераси, надворешна страна на балкон што воедно претставува и фасада на зграда и слично).

Член 7

Видови на станови

(1) Становите во станбените згради според бројот на просториите можат да бидат гарсонииери, еднособни, едноиполсобни, двособни, двоиполсобни, трисобни, триполсобни, четирисобни и повеќесобни станови.

(2) Единиците за престој во станбените згради за посебни намени во однос на намената и начинот на употреба можат да бидат станови со заедничка употреба на санитарен јазол и кујна, станови со сопствен санитарен јазол и заедничка употреба на кујна и станови со сопствен санитарен јазол и мини кујна.

(3) Единици за престој за постари и изнемоштени лица се станбени единици во кои станарите добиваат помош 24 часа дневно од определена установа под услов архитектонски да се прилагодени како станови за постари лица со сопствено домаќинство во станбена зграда или во друг вид на збиена градба.

(4) Становите наменети за времено сместување на лица во социјален ризик можат да се наоѓаат и во други станбени објекти, а не само во станбени објекти со посебна намена.

Член 8

Минимално и соодветно домување

- (1) Домувањето може да биде минимално и соодветно.
- (2) Минимално домување вклучува задоволување на минимални просторни услови, опременост на станот со основна комунална инфраструктура како што се струја, вода и одвод и сообраќајна поврзаност на станот со населбата, односно градот, како и правната сигурност на поседување или користење на станот.
- (3) Соодветно домување освен елементите на минимално домување вклучува соодветна приватност и простор, физичка достапност, безбедност, конструктивна стабилност и трајност, осветлување, греење и вентилација, основна инфраструктура како што се довод, одвод и собирање на смет, квалитет на околината и фактори поврзани со здравјето, како и пристапност во однос на работата и основните услуги.
- (4) Владата на Република Северна Македонија ги пропишува стандардите за минимално и соодветно домување на предлог на министерот надлежен за станбено-комуналната област.

Член 9

Нумерирање на станбени згради и станови

- (1) Станбените згради со еден или повеќе влезови се нумерираат на начин утврден со Законот за определување на имиња на улици, плоштади, мостови и на други инфраструктурни објекти.
- (2) Становите во станбените згради се нумерираат почнувајќи од левата страна на приземјето на станбената зграда, при што броевите се зголемуваат во зависност од бројот на станови по катови.
- (3) Споредните простории што припаѓаат на определен стан се нумерираат со бројот на станот, а кон бројот се додава ознака со мала кирилична буква по азбучен ред.
- (4) Одредбите од овој член се однесуваат и за деловниот простор во станбено-деловните, деловно-станбените згради и станбените објекти за посебна намена.

III. УПРАВУВАЊЕ СО СТАНБЕНИ ЗГРАДИ

1. Управување

Член 10

Управување

- (1) Управувањето со станбените згради претставува следење и спроведување на одлуките донесени од собирот на сопствениците на посебните делови во зградата, застапување во правниот промет и во постапките пред надлежните органи со цел за функционирање, одржување и зачувување на заедничките делови на станбената зграда.

(2) Работите на управување од ставот (1) на овој член може да ги врши управител или заедница на сопственици за што сопствениците на посебните делови се должни да донесат одлука со која ќе одлучат овие работи да ги врши управител или заедница на сопственици.

(3) За вршење на дејностите за управување со станбените згради управителот е должен да поседува лиценца што ја издава Регулаторната комисија за домување, врз основа на поднесено барање за издавање на лиценца за управител.

(4) Лиценца за управител за вршење на дејностите на управување со станбена зграда, може да добие правно лице ако ги исполнува следниве услови:

- да е регистриран во Централниот регистар на Република Северна Македонија со минимален паричен влог од 5.000 евра во денарска противвредност,
- да има најмалку три вработени лица од кои едно лице со високо образование со полно работно време и две лица со најмалку средна стручна подготовка со полно или скратено работно време, а вработеното лице со високо образование мора да поседува и потврда за успешно совладана обука за вршење на дејностите на управување со станбена зграда, издадена од Регулаторната комисија за домување, како и да може да работи како офицер за заштита на личните податоци согласно Законот за заштита на личните податоци(*) и
- да има отворена канцеларија со точна адреса за прием на странки, а за секој нов договор за управување на зграда која се наоѓа во друг град (населено место), надвор од градот (населеното место) во кој е седиштето на управителот, исто така е потребно да отвори канцеларија со точна адреса за прием на странки во тоа населено место со точно наведено работно време.

(5) Во случај на склучени договори со над 3.000 посебни делови од станбена зграда бројот на вработените лица од ставот (4) алинеја 2 на овој член се зголемува, така што на секои дополнителни 3.000 посебни делови од станбена зграда за добивање на лиценца за управител за вршење на дејностите за управување со станбена зграда, покрај задолжителните три вработени лица мора да има уште по едно вработено лице со полно работно време и на секои дополнителни 3.000 посебни делови минималниот паричен влог од став (4) алинеја 1 на овој член мора да се зголеми за 5.000 евра во денарска противвредност.

(6) Доказите за исполнетост на условите од ставот (4) на овој член, ги прибавува овластеното службено лице од Регулаторната комисија за домување кое ја води постапката за издавање на лиценца за управител, кое е должно во рок од три дена од денот на приемот на барањето да ги побара доказите од надлежниот јавен орган.

(7) Овластено службено лице од надлежниот јавен орган е должно бараните докази од ставот (6) на овој член да ги достави во рок од три дена од денот на приемот на барањето.

(8) Лиценцата се издава со рок на важење од пет години. Во рок од 30 дена пред истекот на рокот на важење на лиценцата управителот може да поднесе барање за продолжување на лиценцата согласно со ставот (3) на овој член до Регулаторната комисија за домување. Лиценцата се продолжува за рок од по пет години.

(9) За издавање и продолжување на лиценцата од ставот (3) на овој член се плаќа надоместок во износ од 1.000 евра во денарска противвредност.

(10) Лиценцата се одзема доколку:

- правното лице по добивањето на лиценцата не исполнува некој од условите за добивање на лиценцата од ставот (4) на овој член,

- управителот не ги исполнува обврските утврдени во членот 19 став (1) точки 2 и 7 од овој закон,
- управителот не ги исполнува обврските при престанување на управувањето утврдени во членот 30 од овој закон,
- управителот не ги исполнува обврските за месечна пресметка за трошоците утврдени во членот 33 од овој закон,
- управителот не постапува согласно со членот 42 од овој закон,
- управителот не ги извршува одлуките на сопствениците на посебните делови во станбената зграда донесени согласно со одредбите од овој закон,
- управителот извршува одлуки од сопствениците на посебните делови во станбената зграда кои не се донесени согласно со одредбите од овој закон,
- управителот не постапува согласно со членот 31 став (1), членот 32 и членот 45 став (4) од овој закон и
- управителот не ги извршува обврските согласно законските одредби, за што Регулаторната комисија за домување има сознание и извршила увид согласно со своите надлежности дефинирани во членот 109 од овој закон.

(11) Лиценцата од ставот (3) на овој член се одзема со решение кое го донесува Регулаторната комисија за домување. Против решението за одземање на лиценца не може да се поднесе жалба, а е дозволена тужба пред Управниот суд, во рок од 30 дена од денот на приемот на решението.

(12) Правосилното решение за одземање на лиценца, Регулаторната комисија за домување го евидентира во Регистарот за издадени, продолжени и одземени лиценци и го доставува до Централниот регистар на Република Северна Македонија заради евиденција.

(13) Лицето чија лиценца е одземена поради неправилности наведени во ставот (8) на овој член не може да добие лиценца согласно со одредбите од овој закон во рок од две години од денот на правосилноста на решението за одземање на лиценцата, а одговорното лице во правното лице не може да основа друго правно лице за вршење на истата дејност која ја вршело правното лице, на кое му е одземена лиценцата согласно со овој закон, во рок од две години од денот на правосилноста на решението за одземање на лиценцата.

(14) По истекот на рокот за кој е одземена лиценцата, правното лице може повторно да поднесе барање за издавање на нова лиценца, доколку ги исполнува условите утврдени во ставот (4) на овој член.

(15) Начинот на издавање, продолжување и одземање на лиценцата формата и содржината на образецот на барањето за издавање на лиценца, како и формата и содржината на образецот на лиценцата ги пропишува министерот надлежен за работите од станбено-комуналната област.

Член 11

Работи на управувањето

(1) За работите на управување од членот 10, став (1) на овој закон, сопствениците на посебните делови од станбената зграда склучуваат договор за заемни односи.

(2) Покрај одредбите за управувањето од ставот (1) на овој член договорот за заемни односи содржи и:

- 1) начин, услови и ред на користење на заедничките простории и уредите во зградата;
- 2) висина на износите и начинот на плаќањето на трошоците за редовното одржување

(инвестиционо и тековно одржување) на заедничките делови на зградата што е во етажна сопственост;

3) куќен ред на зградата;

4) начин на воспоставување на резервниот фонд;

5) намена на споредните простории што се користат од страна на сопствениците на посебните делови;

6) начин на користење на споредните простории за посебни намени;

7) посебни ограничувања на правото на користење на споредните простории;

8) учество на сопствениците на посебните делови како странки во правниот промет;

9) посебни овластувања на управителот на станбена зграда;

10) начин на осигурување на заеднички делови на станбената зграда и распоредување на износите за плаќање на осигурителните премии;

11) начин на известување на сопствениците на посебните делови за работење на управувањето;

12) посебни услуги што ги надминуваат границите на функционирање на станбена зграда (како на пример, заштита, приемна служба и слично);

13) начин на регулирање на односите во случај на адаптација, реконструкција, пренамена, доградба и надградба на дел од зградата или на зградата во целост;

14) начин на примопредавање и утврдување на состојба при примопредавање на заедничките инсталации, постројки и делови од станбената зграда, начинот и условите за нивно одржување;

15) начин на постапување со неисправна инсталација, постројки или заеднички делови на зградата и права и обврски во врска со употреба на заедничка инсталација или постројка и други заеднички делови на зградата, одговорност на управителот и одговорност на сопствениците на посебните делови;

16) начин за обезбедување на гаранции за покривање на штета, во случај на несовесно или неправилно управување со зградата од страна на управителот и

17) начин за прибирање и работење со личните податоци на сопствениците на посебни делови од страна на управителот, согласно одредбите од Законот за заштита на личните податоци(*).

(3) Сопствениците на посебните делови одлучуваат за работите на управувањето на станбената зграда со мнозинство гласови според сопственичките делови.

(4) Сопственикот на посебен дел, односно закупецот е должен редовно да го одржува станот и да се грижи за одржувањето на станбената зграда со цел да не се предизвика штета или штетни влијанија, како и да се обезбеди непречено користење на посебните делови од страна на другите сопственици, согласно прописот од член 70 став (2) од овој закон.

(5) Одржувањето на станбените згради и становите треба да обезбеди постојана исправност, безбедност и употребливост на сите делови на зградата како целина, естетски обликуваниот изглед, уредите, инсталациите и опремата на зградата, кои им служат на сите сопственици на посебните делови, односно закупци на зградата.

(6) Одржувањето на станбени згради и станови ги опфаќа работите на редовното одржување.

(7) Редовното одржување од ставот (2) точка 2 на овој член го опфаќа инвестиционото и тековното одржување на станбената зграда. Тековно одржување на зградата претставува преземање на мерки и активности што овозможуваат непречено користење на заедничките делови од станбената зграда, на инсталациите и уредите, вклучувајќи набавка на резервни делови за заедничките инсталации и уреди, вградување на дополнителни апарати и уреди како мерачи, броила и други уреди. Инвестиционото одржување ги опфаќа работите со кои се одржува и зголемува вредноста

на објектот квалитативно и квантитативно, а се однесува на работите што не се опфатени со тековното одржување.

(8) Во случај на вонредни настани со кои се загрозува животот и здравјето на луѓето или се нанесува поголема материјална штета спрема другите сопственици на посебните делови, на барање на управителот на станбената зграда или член на заедницата на сопственици, органот за внатрешни работи може да влезе во станот или друга просторија од станбената зграда се до отстранување на причината што го предизвикала вонредниот настан. Органот за внатрешни работи составува службена белешка за влегувањето во станот или друга просторија.

(9) Во случај кога сопствениците на посебните делови се отсутни, по отстранувањето на причините кои го предизвикале вонредниот настан, органот за внатрешни работи го запечатува станот, односно другата просторија, а клучот го предава на подрачната полициска станица, за што ги известува сопствениците на станот, односно блиските роднини.

(10) За спречување на вонредните настани од ставот (8) на овој член, доколку се работи за заеднички делови на зградата или заеднички инсталации, уреди и опрема кои не се во исправна состојба, управителот е должен веднаш, а најдоцна во рок од 24 часа да ги известува сите сопственици на посебните делови за постоење на ризик при користење на тие делови, инсталации, уреди или опрема и истите веднаш мора да ги исклучи или затвори за редовна употреба. Доколку и покрај предупредувањето и известувањето за нивна неисправност не се преземаат мерки за обезбедување на парични средства за отстранување на дефектите, а заедничките делови, инсталации, уреди или опрема се користат во неисправна состојба, одговорноста за понатамошно користење на неисправните делови, инсталации, уреди или опрема е на сопствениците на посебните делови.

Член 12

План за одржување на станбена зграда

(1) За извршување на мерките и активностите за редовно одржување на станбената зграда, сопствениците на посебните делови на предлог на управителот односно заедницата на сопственици, на собир на сопственици мора да донесат план за одржување за период од најмалку една година, а најмногу за пет години.

(2) Во планот за одржување се утврдуваат мерките и активностите за извршување на работите за одржување што ќе се преземат во тековната година и начинот на обезбедување на паричните средства за нивно извршување.

(3) Планот за одржување може да ги вклучува и активностите околу подобрување на пристапноста во постоечките објекти.

(4) Планот од ставот (1) на овој член ќе се смета за донесен, доколку го усвојат сопствениците на посебните делови кои поседуваат повеќе од половина од станбениот и деловниот простор во зградата.

(5) Секој сопственик може да поднесе предлог до надлежниот суд во вонпарнична постапка, да донесе одлука со која се менува или дополнува планот за одржување, доколку смета дека донесениот план за одржување не ги содржи основните услови неопходни за користење на

заедничките простории, во согласност со нивната основна намена или се користат спротивно на намената.

(6) Сопствениците на посебните делови се должни да го спроведуваат донесениот план за одржување.

(7) Доколку сопствениците на посебните делови не го спроведуваат донесениот план за одржување, секој сопственик на посебен дел може да ја извести инспекциската служба во општините, односно општините во градот Скопје да изврши инспекциски надзор и доколку утврди дека некои од сопствениците не го спроведуваат донесениот план за одржување ќе донесе решение.

Член 12-а

Заради заштита на животот или здравјето на станарите, односно домарот, заштита на сопственоста на заедничките делови на повеќестанбената зграда и/или контрола над влегувањето и излегувањето на влезот од повеќестанбената зграда, по претходна писмена изјава за согласност од најмалку 70% од вкупниот број на сопственици, станари, односно закупци на становите може да се воспостави и врши видеонадзор согласно со прописите за заштита на личните податоци.

Член 13

Одлука на судот што ја заменува согласноста на сопственикот

(1) Кога сопствениците на посебните делови не можат да донесат одлука во однос на работите за управување со зградата, а станува збор за нужна работа, како што се одржувањето, поправките и инвестиционото одржување на заедничките делови на зградата, секој сопственик може да поднесе предлог до судот во вонпарнична постапка, за донесување на одлука која го заменува договорот за заемни односи.

(2) Во случај судската одлука да не биде спроведена во рок од 30 дена сметано од денот кога станала извршна, ниту тоа ќе го стори управителот во наредните 15 дена во зградите со управител, предлагачот може да поднесе предлог за извршување.

Член 14

Работи што не се предмет на договорот за заемни односи

(1) Сопствениците на посебните делови од станбената зграда можат да одлучуваат за работите што не се предмет на договорот за заемни односи од членот 11 став (2) на овој закон со согласност на сите сопственици на посебните делови.

(2) За работи од ставот (1) на овој член се сметаат промените во соодносот на заедничките и одделните делови, посебните ограничувања на користење на одделните делови и заедничките делови, промената на користење на заедничките делови и подобрувањата што според овој закон не се сметаат за одржување на станбената зграда.

(3) Ако сопствениците на посебните делови не постиганат согласност во однос на работите од ставот (2) на овој член, сопствениците на посебните делови кои поседуваат повеќе од половина на

заедничките делови што припаѓаат кон тие станови, можат да предложат за работата да одлучи судот во вонпарнична постапка. Судот при одлучувањето ги има предвид, особено видот на работата и распоредувањето на товарите и последиците за сопствениците на посебните делови кои се спротивставувале на работата.

(4) Сопственикот на станот кој одбил да ја даде или ја повлекол својата согласност за мерката донесена според ставот (2) на овој член, нема право да бара удел во користите што ќе произлезат од таа мерка. Тој не е должен да ги поднесува трошоците направени во врска со таа мерка.

(5) Одредбите од ставот (4) на овој член се применуваат и за изменување и дополнување на договорот за заемни односи.

Член 15

Поделба на трошоците на управувањето

(1) Сопствениците на посебните делови се одговорни за плаќање на сите трошоци за управувањето и другите трошоци што потекнуваат од станбена зграда во согласност со своите сопственички делови, ако со договорот за заемни односи поинаку не е утврдено.

(2) За трошоците што настанале со преземање на активности врз основа на одлуки донесени на начин пропишан со овој закон одговараат сите сопственици на посебните делови без оглед на тоа дали гласале против предложените одлуки.

(3) Новиот сопственик на посебен дел на зграда, за трошоците од ставот (1) на овој член што настанале пред стекнувањето на неговото право на сопственост, дава писмена изјава до управителот, односно до претседателот на заедницата на сопственици дека солидарно ќе одговара за трошоците што ги имал поранешниот сопственик.

(4) Сопственикот кој го продава посебниот дел пред потпишување на договор за купопродажба на посебниот дел е должен да му ја достави на купувачот потврдата од членот 34 став (1) од овој закон.

Член 16

Распоредување на трошоците на посебните заеднички делови

Со посебните заеднички делови управуваат сопствениците на посебните делови на кои им припаѓаат овие заеднички делови и ги поднесуваат сите потребни трошоци за тие делови, во зависност од големината на посебните делови.

Член 17

Определување на сосопственички удели

(1) Сосопственичкиот удел на сопственик на посебен дел (стан или деловна просторија), во однос на вкупната површина на заедничките делови на зградата, до склучување на договор за заемни односи, се определува процентуално во зависност од површината на посебниот дел.

(2) Доколку е склучен договор за заемни односи, секој сопственик на посебен дел може да предложи замена на договорот со судска одлука во вонпарнична постапка.

(3) Судот во вонпарнична постапка, при правење разлика меѓу посебните и заедничките делови, особено ќе го земе предвид проектот за изградба на повеќестанбената зграда, договорите за продажба на посебните делови, постојните записници составени во согласност со тогаш важечките прописи и други релевантни документи.

(4) Судот при донесување на одлуката за сопственичките удели во заедничките делови на повеќестанбената зграда, може да примени една од следниве методи:

- 1) областа на посебниот дел во врска со вкупната област од сите посебни делови,
- 2) волуменот на посебниот дел во врска со вкупниот волумен од сите посебни делови,
- 3) функционалната вредност на сопственоста на катот во врска со вкупната функционална вредност на недвижниот имот и
- 4) вредноста на домувањето утврдена согласно со записите за утврдување на вредноста на домувањето доколку истите постојат, во однос на вкупната вредност на целата недвижност утврдена на овој начин.

(5) Судот во постапката може, во зависност од намената на објектот и распределбата на резиденцијалните и нерезиденцијалните делови, исто така, да одлучи за формирање на посебни заеднички делови, како и за сопственичките удели за истите.

(6) Трошоците на постапката со која се заменува договорот за заемните односи претставуваат трошоци наменети за управување со објектот.

2. Управител на станбена зграда

2.1. Поим

Член 18

Определување на управител

(1) Ако во станбена зграда има повеќе од двајца сопственици на посебни делови и повеќе од три посебни делови, сопствениците на посебните делови можат да определат со станбената зграда да управува управител во согласност со своите сопственички делови. Одлуката за определување на управител е донесена кога за неа гласале повеќе од половина од сопствениците на посебните делови.

(2) Управителот на станбената зграда ги застапува сопствениците на посебните делови во работите што се однесуваат на управувањето со станбената зграда и води сметка за остварување на правата и обврските што произлегуваат од договорот за управувачки услуги.

(3) Во станбените згради во кои не е определен управител ниту е регистрирана заедница на сопственици до определувањето на управител или регистрација на заедница на сопственици, сопствениците на посебните делови се должни самите да обезбедат извршување на сите работи што според овој закон спаѓаат во делокругот на управувачките услуги, но најмногу за период од 12 месеци.

2.2. Овластувања

Член 19

Права и обврски на управителот

(1) Управителот ги има следниве права и обврски:

- 1) ги извршува одлуките на сопствениците на посебните делови;
- 2) се грижи за редовно одржување и функционирање на заедничките делови;
- 3) ги застапува сопствениците на посебните делови во работите на управување и во име на одделни сопственици поднесува тужба за ослободување од обврската за плаќање, односно тужба за задолжување за плаќање на трошоците и издатоците на сопственикот на посебниот дел;
- 4) ги застапува сопствениците на посебните делови пред управните органи во работите на издавање на дозволи и согласности и во постапките за упис на недвижностите и други управни постапки, во врска со станбената зграда и земјиштето, како и за други работи поврзани со управувањето;
- 5) подготвува план за одржување на станбената зграда, план со динамика за спроведување на овој план и се грижи за спроведување на планот;
- 6) подготвува пресметка на трошоците на управување на станбената зграда и ги распоредува трошоците меѓу сопствениците на посебните делови;
- 7) издава фактури, ги прима уплатите на сопствениците на посебни делови врз основа на месечна пресметка содржана во фактурата и ги плаќа обврските од договорите склучени со трети лица;
- 8) ги информира сопствениците на посебните делови за својата работа и им доставува месечни и годишни финансиски извештаи;
- 9) изготвува годишен извештај за управување со објектот;
- 10) во согласност со одредбите од овој закон стопанисува со резервниот фонд;
- 11) врши набројување и нумерирање на становите и го пријавува уписот на податоците во органот што ги води јавните книги на недвижностите;
- 12) треба да ги познава стандардите и нормативите за пристапност на лица со хендикеп во станбениот објект;
- 13) се грижи за безбедно користење на заедничките инсталации, уреди и опрема (како лифтовите, хидрантската инсталација, пумпи и сл.) преку писмено укажување до сопствениците на посебните делови за донесување на соодветни одлуки во врска со одржувањето и користењето на заедничките инсталации, уреди и опрема;
- 14) врши евиденција и ажурирање на податоците на сопствениците/корисниците на посебните делови, врз основа на добиени податоци од сопствениците/корисниците на посебните делови од зградата и од други институции, согласно Законот за заштита на личните податоци (*) и
- 15) должен е да ги подмири сите достасани парични обврски и побарувања заклучно до крајот на месецот, а особено во месецот во кој му престанува договорот за вршење на управувачки услуги по кој било основ.

(2) Во споровите против обезбедувачот и изведувачите на работи поради делумно и нецелосно исполнување на обврските на обезбедувачи или изведувачи на работите на управување на станбената зграда, односно поради штетата причинета на заедничките делови на станбената зграда, управителот може да поднесе тужба против обезбедувачот, изведувачот или третото лице причинител на штетата и во свое име.

(3) Правата и обврските на управителот од ставовите (1) и (2) на овој член не смеат да се исклучат или ограничат со договор за заемни односи и со договор за вршење на управувачки услуги или други правни дела.

(4) Управителот може да има и други овластувања утврдени со овој закон и со договорот за вршење на управувачки услуги.

Член 20

Тековно одржување

(1) Управителот е должен редовно да се грижи за вршење на поправки од помал обем (замена на сијалици, приклучоци, мали молерски работи, замена на резервни делови и слично) на заедничките делови на станбената зграда. Трошоците за овие поправки ги поднесуваат сопствениците на посебните делови сразмерно на големината на нивните посебни делови.

(2) Извршувањето на работите од ставот (1) на овој член управителот го врши според настанатите потреби и по свое наоѓање и за извршените работи е должен во рок од 15 дена да состави писмен извештај и да го достави на собирот на сопственици.

Член 21

Раскинување на договорот со управителот

Доколку управителот не ги исполнува обврските од договорот за вршење на управувачки услуги, не постапува со внимание на добар домаќин, сопствениците на посебните делови на повеќе од една половина од посебните делови можат да го раскинат договорот со управителот, а управителот одговара и за штетата што со своето работење ќе ја причини на зградата или на посебен дел од зградата според општите правила за надоместок на штета.

(2) Доколку на управителот му е одземена лиценцата за вршење на дејности за управување со станбена зграда согласно членот 10 од овој закон, истото претставува основ за еднострано раскинување на договорот за вршење на управувачки услуги и истиот е должен да ги исполни обврските согласно членот 30 од овој закон.

(3) Доколку средствата од сметките за една зграда, бидат користени за каква било друга намена, освен намените пропишани во овој закон, истото претставува основ за еднострано раскинување на договорот за вршење на управувачки услуги.

2.3. Односи сопственик - управител

Член 22

Договор за вршење на управувачки услуги

(1) Односите меѓу сопствениците и управителот се уредуваат со договор за вршење на управувачки услуги, со кој покрај овластувањата од пододделот 2.2 на оваа глава можат да се утврдат и други права и обврски.

(2) Договорот за вршење на управувачки услуги се склучува за период не подолг од две години.

(3) Договорот за вршење на управувачки услуги е склучен кога е потпишан од страна на управителот и овластените претставници избрани од мнозинството на сопствениците на посебните

делови, со одлука донесена на собир на сопствениците на станбената зграда кои донеле одлука за определување на управител.

(4) Договорот за вршење управувачки услуги има дејство и на сопствениците кои не го потпишале договорот или гласале против именувањето на овластените претставници за склучување на договорот, како и врз сите правни следбеници на сопствениците на посебните делови.

(5) Доколку пред донесувањето на одлука за определување на управител, постоела заедница на сопственици, управителот не смее да склучи договор за управување со сопствениците на посебните делови, доколку не е извршено бришење на заедницата на сопственици во Централниот регистар на Република Северна Македонија.

(6) Доколку пред донесувањето на одлука за регистрирање на заедница на сопственици имало склучено договор за вршење на управувачки услуги со управител, сопствениците на посебните делови не смеат да регистрираат заедница на сопственици во Централниот регистар на Република Северна Македонија пред да го раскинат договорот за управувачки услуги.

Член 23

Содржина на договорот за вршење на управувачки услуги

Договорот за вршење на управувачки услуги особено содржи:

- 1) податоци за договорните страни;
- 2) податоци за објектот;
- 3) права и обврски на управителот;
- 4) месечниот надоместок што му припаѓа на управителот за вршење на услуги и рок на исплатата;
- 5) период за кој е склучен договорот;
- 6) ден на почеток на важење на договорот;
- 7) потпис на договорните страни и
- 8) датум и место на склучување на договорот.

(2) Содржината на договорот за вршење на управувачки услуги од ставот (1) на овој член ја пропишува Регулаторната комисија за домување.

Член 24

Доставување на договор за уредување на заемни односи на управителот

(1) Со склучување на договорот за вршење на управувачки услуги, на управителот му се доставува договорот за заемни односи заедно со одлуката на собирот на сопственици.

(2) Управителот може да им предложи на сопствениците на посебните делови изменување и дополнување на договорот за заемни односи со цел за подобро функционирање на станбената зграда. Договорот за заемни односи може да се менува и дополнува во иста форма во која е склучен основниот договор.

Член 25

Полномошно од управителот за трето лице

За извршување на одделни работи што припаѓаат во делокругот на управувачки работи, управителот може да склучи договор со трето лице. За постапувањето на третото лице одговара управителот како самиот да ја извршил работата.

Член 26

Одговорност на управителот за избор на трето лице

(1) Кога управителот во рамките на вршење на управувачките услуги склучува договори со трети лица во однос на функционирањето и одржувањето на станбена зграда, тој е одговорен пред сопствениците на посебните делови за изборот на третото лице.

(2) Управителот може и сам да изврши определени работи во однос на функционирањето и одржувањето на станбена зграда, само во случај ако така е предвидено во договорот за вршење на управувачки услуги и ако ги исполнува условите за вршење на тие работи.

(3) Со договорот за вршење на управувачки услуги може да се утврди дека пред склучување на договор со трето лице управителот е должен предлогот на договорот да им го испрати на согласност на сопствениците на посебните делови или на надзорниот одбор.

Член 27

Прибирање на понуди

Со договорот за вршење на управувачки услуги може да се утврди дека определен договор со трето лице управителот е должен да го склучи со прибирање на понуди од определен број понудувачи. Изборот на најповолна понуда го вршат заедно управителот и надзорниот одбор или претставници на сопствениците на посебните делови кои за таа цел ги именувал собирот на сопственици.

Член 28

Исполнување на обврски

Сопствениците на посебните делови се должни редовно и навремено да ги плаќаат на управителот договорените надоместоци за одржување и други видови надоместоци. Управителот доставува опомена писмено и електронски до сопствениците на посебните делови кои доцнат со плаќањето.

(2) Опомената од ставот (1) на овој член се доставува во случај кога сопственикот на посебен дел не платил две последователни сметки или вкупно три неплатени надоместоци.

(3) За опомената од ставот (1) на овој член управителот не смее да наплаќа дополнителни средства.

Член 29

Раскинување на договорот за вршење на управувачки услуги

(1) Сопствениците на посебните делови можат во секое време да го раскинат договорот за вршење на управувачки услуги. За раскинување на договорот за вршење на управувачки услуги сопствениците на посебните делови донесуваат одлука за која гласале повеќе од половина од сопствениците на посебните делови. Одлуката се објавува на огласна табла на видно место во станбената зграда на денот на нејзиното донесување. Примерок од одлуката се доставува до управителот и до Регулаторната комисија за домување. Рокот за раскинување на договорот за вршење на управувачки услуги не може да биде подолг од два месеца, а започнува да тече со денот на доставувањето на одлуката до управителот. Во овој рок сопствениците се обврзани да изберат друг управител или да формираат заедница на сопственици.

(2) Во случај кога управителот постапува спротивно на законот или на договорот за вршење на управувачки услуги, а инспекторите за домување во општините и општините во градот Скопје или орган на кривично гонење повел постапка против управителот, сопствениците на посебните делови можат да го раскинат договорот без отказан рок.

(3) Управителот во секое време може да го раскине договорот за вршење на управувачки услуги со писмено известување, со отказан рок во траење не подолго од два месеца. Отказниот рок почнува да тече од денот кога управителот му го доставил писменото известување на собирот на сопствениците или на надзорниот одбор и на Регулаторната комисија за домување..

Член 30

Обврски на управителот при престанување на управувањето

(1) На денот на престанување на договорот за вршење на управувачки услуги управителот е должен да изготви завршен извештај за своето работење кој содржи и детален финансиски извештај. Средствата евидентирани на сметката на денот на престанување на договорот управителот е должен да ги пренесе на сметката што за станбената зграда ја отворил новиот управител во рок од осум дена.

(2) По престанување на договорот за вршење на управувачки услуги управителот е должен да му ги достави на новиот управител сите договори, дозволи и другите исправи што се однесуваат на управување со станбената зграда и да ги извести сите обезбедувачи и изведувачи кои извршуваат набавка, односно вршат услуги за станбената зграда.

(3) Во случајот од ставот (1) на овој член, со цел да може да се располага со средствата од сметката на станбената зграда, управителот на кој му престанал договорот за вршење на управувачки услуги има обврска на овластеното трето лице од страна на сопствениците на посебните делови, кое може да биде новоизбраниот управител или еден претставник од сопствениците на посебните делови, да му ги префрли средствата од фондовите на зградата.

(4) По престанување на договорот за вршење на управувачки услуги управителот е должен веднаш, а најдоцна во рок од осум дена од денот на престанувањето на договорот писмено да ја извести Регулаторна комисија за домување за престанок со управување на одредена зграда.

2.4. Известување

Член 31

Известување на собирот на сопственици

(1) Управителот е должен за својата работа да достави извештај до собирот на сопственици најмалку еднаш годишно.

(2) Покрај обврската од ставот (1) на овој член, управителот може да поднесе и вонреден извештај за работата до сопствениците на посебните делови, доколку тие побараат од него или самиот да одлучи за тоа.

(3) Содржината на извештаите од ставовите (1) и (2) на овој член ја пропишува Регулаторната комисија за домување.

Член 32

Увид во договор склучен со трети лица

На барање на секој сопственик на посебен дел, но не повеќе од еднаш месечно, управителот е должен да му овозможи увид во договорот склучен со трети лица за извршување на работи поврзани со функционирање и одржување на станбената зграда, во сметководствените исправи што се однесуваат на договорот, деловните односи на управителот со трети лица и на состојбата на резервниот фонд на станбената зграда.

Член 33

Месечна пресметка за трошоците

(1) Управителот на секој сопственик на посебен дел е должен во тековниот месец за претходниот месец да му издаде пресметка за трошоците за редовно одржување.

(2) Во пресметката за трошоците управителот е должен одделно да го прикаже секој трошок за работењето и одржувањето за целата станбена зграда и на одделните делови на кои се однесува пресметката, висината на месечниот надоместок во резервниот фонд, надоместокот за управувачките услуги и други плаќања, како и за состојбата на резервниот фонд за целата станбена зграда.

(3) Доколку по приемот на пресметката на трошоците за редовно одржување од ставот (1) на овој член, сопственикот на посебен дел не ги надомести трошоците, управителот е должен без одлагање во целост да ги исполни паричните обврски спрема трето лице и да поднесе тужба за задолжување на плаќање на трошоците против сопственикот на посебниот дел кој не ги надоместил истите.

Член 34

Потврда за состојбата на неплатените обврски

(1) На барање на сопственикот на посебен дел, управителот е должен да му издаде потврда за состојбата на неплатените обврски.

(2) Трошокот за издавање на потврдата од ставот (1) на овој член не се смета за трошок на вршење на управувачки услуги.

3. Собир на сопственици и надзорен одбор

Член 35

Начин на одлучување на сопствениците

(1) Сопствениците на посебните делови можат да донесат одлука за работите кои се однесуваат на управување со станбената зграда на собир на сопственици или со потпишување на изјава на која е запишан предлогот на одлуката.

(2) Собир на сопственици може да свика управителот, сопствениците на посебните делови кои заедно поседуваат најмалку една петина од посебните делови на зградата или надзорниот одбор.

Член 36

Потпишување на изјава

(1) Сопствениците на посебните делови гласаат писмено со потпишување на изјава со која се одлучува за или против предлогот на одлуката. Изјавата содржи предлог на одлука, образложение, како и потребното мнозинство за нејзино донесување.

(2) Одлуката се смета за донесена ако е потпишана од сопственици кои поседуваат повеќе од половината од посебните делови на станбената зграда, во рок од 15 дена од денот на доставувањето на изјавата со предлогот на одлуката.

(3) Доколку одлуката не се донесе, од причина што за неа писмено не се изјасниле доволен број сопственици на посебните делови, управителот за нејзино донесување свикува собир на сопственици.

Член 37

Свикување на собир на сопственици

(1) Собир на сопственици свикува управителот со писмена покана која се доставува во поштенското сандаче на секој сопственик и на огласната табла на видно место во станбената зграда, најмалку 15 дена пред денот определен за одржување на собирот.

(2) Седницата на собирот на сопственици, освен со физичко присуство доколку има согласност од мнозинството на сопствениците, може да биде организирана и со користење на конференциска телефонска врска или со користење на друга интернет аудио и визуелна комуникациска опрема.

(3) Поканата за свикување на собир на сопственици содржи особено:

- 1) датум и време на одржување на собирот,
- 2) место на одржување на собирот и
- 3) дневниот ред по кој ќе се одлучува на собирот.

(4) Собирот на сопственици се свикува најмалку еднаш годишно.

Член 38

Раководење со собир на сопственици

(1) Собирот на сопственици го раководи управителот, а во негово отсуство еден од сопствениците на посебен дел избран од собирот на сопственици со мнозинство гласови.

(2) Собирот на сопственици може да работи и одлучува ако на истиот присуствуваат сопственици на посебните делови кои поседуваат повеќе од половина од посебните делови на станбената зграда.

Член 39

Записник од собир на сопственици

(1) За секој собир на сопственици управителот води записник.

(2) Записникот содржи податоци за местото и часот на собирот, список на присутните сопственици на посебните делови со потписи, предлог на одлука за која се гласало на собирот и резултатите од гласањето.

(3) Управителот е должен да го објави записникот на ист начин како што се свикува собир на сопственици согласно со членот 37 од овој закон.

Член 40

Надзорен одбор

(1) Сопствениците на посебните делови можат да именуваат надзорен одбор кој ја контролира работата на управителот или на претседателот на заедницата..

(2) Надзорниот одбор од ставот (1) на овој член е составен од најмалку два члена, а најмногу седум члена.

Член 41

Свикување на собир на сопственици

Ако во станбената зграда од која било причина не е определен управител или не е формирана заедница на сопственици, овластувањата на управителот во однос на свикување и водење на собирот на сопственици може да ги преземе еден од сопствениците на посебен дел, кој ќе свика собир на сопственици на кој ќе се определи управител.

4. Фондови

Член 42

Видови на фондови

(1) Заради извршување на работите на одржувањето на станбените згради се формираат фонд за редовно одржување и резервен фонд.

(2) Управителот задолжително води сметководствена евиденција на средствата во фондовите наменети за функционирање и одржување што се собрани на посебна сметка. Во случај управителот да врши работи на управување за повеќе од една станбена зграда, треба да води посебна евиденција за секоја станбената зграда и за секој сопственик одделно.

(3) Средствата од фондот за редовно одржување, како и од резервниот фонд исклучиво се користат за потребите на објектот за домување за кој се истите формирани.

(4) Одредбите од ставовите (2) и (3) на овој член не се однесуваат на надоместокот на управителот за извршување на услуги за управување.

(5) Управителот е должен да отвори посебни сметки за средствата од ставот (1) на овој член најдоцна во рок 30 дена од денот на назначувањето.

5. Резервен фонд

Член 43

Резервен фонд

Сопствениците на посебните делови задолжително формираат резервен фонд.

Член 44

Управување со резервниот фонд

(1) Висината на износот за посебните делови во резервниот фонд, најниската вредност на истиот, како и видот на трошоците за кои ќе се користат средствата од резервниот фонд, ги пропишува министерот надлежен за работите од станбено-комуналната област, на предлог на Регулаторната комисија за домување во зависност од староста на објектот, бројот на посебните делови во зградата и видот на материјалот од кој е изградена зградата.

(2) Сопствениците на посебните делови во станбена зграда што е постара од 15 години, во планот за одржување можат да утврдат повисок износ на месечната уплата во резервниот фонд, во однос на пресметаната вредност на работите на одржувањето и планот на одржувањето од членот 12 на овој закон.

(3) Владата на Република Северна Македонија, општините, општините во градот Скопје и градот Скопје, станбените фондови и непрофитните станбени организации, можат да основаат свои резервни фондови во рамките на своите наменски средства и во тој случај не се должни да уплатуваат средства во резервниот фонд основан за одделна станбена зграда во која имаат станови или деловни простории во сопственост.

Член 45

Раководење со средствата од резервниот фонд

(1) Управителот е должен да обезбеди сите уплати на сопствениците на посебните делови во резервниот фонд да се евидентираат сметководствено одвоено од имотот на управителот.

(2) Управителот води сметка сите плаќања од страна на сопствениците на посебните делови во резервниот фонд да се насочат на посебната сметка за оваа намена.

(3) Ако управителот врши управувачки услуги за повеќе станбени згради, тогаш за средствата на резервните фондови е должен да води одвоена сметководствена евиденција за секоја станбена зграда и секој сопственик.

(4) Управителот е должен да им обезбеди на сопствениците на посебните делови увид во состојбата и трансакциите на сметката од редовниот и резервниот фонд за нивната зграда.

Член 46

Начин на располагање со средствата на резервниот фонд

Со паричните средства на резервниот фонд располага управителот согласно со овој закон и одлуките на собирот на сопствениците.

(2) Управителот и правните и/или физичките лица кои согласно со Законот за трговските друштва се основачи на управителот, солидарно одговараат спрема сопствениците на посебните делови за незаконското располагање со средствата од резервниот фонд.

Член 47

Користење на средствата на резервниот фонд

(1) Средствата на резервниот фонд можат да се користат само за трошоците за одржување и потребните подобрувања предвидени во планот за одржување и за нужните работи на одржувањето.

(2) Нужните работи на одржување се работи на одржување кои не се предвидени во планот за одржување и кои не би било разумно да се одолговлекува, бидејќи нивното неизвршување би значело значително влошување на условите за престој за сите или некои одделни делови на повеќестанбената зграда или, пак, поради неизвршување би можела да настане поголема штета на одделните делови на станбената зграда, односно на трети лица. За нужни работи на одржување се сметаат и работите на одржување утврдени со судска одлука од членот 13 на овој закон, како и за плаќање на трошоци за водење на постапки пред државните органи, како и плаќања за спречување од исклучување од дистрибуциони мрежи за заедничко енергетско снабдување или водоснабдување на зградата, санација на лифтови, поправка на кров, водоводни, канализациони и топловодни инсталации..

(3) Ако сопственикот не го уплатува својот дел во резервниот фонд, управителот писмено го повикува да го стори тоа.

(4) Доколку сопственикот не го плати својот дел во резервниот фонд во рок од 30 дена од денот на приемот на повикот, управителот поведува постапка за наплата на долгот пред нотар согласно со Законот за нотаријат и истовремено го известува овластениот инспектор за домување на општината.

(5) Доколку за нужните работи од ставот (2) на овој член, нема доволно средства во резервен фонд, трошоците се фактурираат кон станарите согласно нивните сопственички делови.

(6) Во постапката од ставот (4) на овој член, управителот има право да ги користи личните податоци на сопствениците на посебните делови со кои тој располага.

Член 48

Ограничување на извршување на средствата од резервниот фонд

Средствата од резервниот фонд не можат да бидат предмет на извршување и дел од стечајната маса на управителот наменет за намирување на побарувањата истакнати од страна на неговите доверители.

Член 49

Забрана за враќање на уплати

Сопствениците на посебните делови не можат да бараат враќање на износите уплатени во резервниот фонд.

IV. ОДНОСИ МЕЃУ СОПСТВЕНИЦИТЕ И ТРЕТИ ЛИЦА

Член 50

Склучување на правни работи со трети лица

(1) При склучувањето на правни дела со трети лица, управителот се појавува во име и за сметка на сопствениците на посебните делови, освен ако со овој закон или со договорот за извршување на услуги за управување поинаку не е предвидено.

(2) Управителот ги застапува сопствениците на посебните делови при склучувањето на правни дела со трети лица освен ако со овој закон или договорот за извршување на услуги за управување поинаку не е предвидено.

Член 51

Промена на сопственик на стан

Лицето кое се стекнало со стан во станбената зграда е должно да ги преземе правата и обврските на неговиот правен претходник од сите договори што управителот претходно ги склучил со трети лица во рамките на своите овластувања.

Член 52

Забрана на договор за солидарна одговорност на сопствениците

(1) При склучување на договори со трети лица во однос на управување со станбена зграда управителот не смее да договори солидарна одговорност на сопствениците на посебните делови за исполнување на обврските.

(2) Одредба од договорот што е во спротивност со одредбата од ставот (1) на овој член нема правно дејство на сопствениците на чии посебни делови се однесува извршувањето на работата или давањето на договорената услуга. Во тој случај, кон третото лице за исполнување на обврските на сопствениците на посебните делови одговара управителот.

Член 53

Плаќање на достасани обврски

(1) Управителот е должен без одлагање да ги исполни достасаните парични обврски кон трети лица од договорите во врска со управувањето со станбената зграда.

V. ЗАЕДНИЦА НА СОПСТВЕНИЦИ

Член 54

Заедница на сопственици - правно лице

(1) Ако во станбена зграда има повеќе од двајца сопственици на посебни делови и повеќе од три посебни делови, сопствениците на посебните делови можат да донесат одлука за формирање заедница на сопственици како правно лице за управување со станбената заграда. Одлуката е донесена кога за неа гласале повеќе од половина од сопствениците на посебните делови, согласно нивните сопственички делови.

(2) По донесувањето на одлуката за формирање на заедница на сопственици, сопствениците на посебните делови се должни во рок од три дена да донесат статут на заедница на сопственици и одлука за избор на претседател на заедницата на сопственици.

Член 55

Статут на заедница на сопственици

Статутот на заедницата на сопственици на посебните делови особено содржи:

- 1) име и седиште на заедницата на сопственици;
- 2) лично име и адреса односно назив и седиште на сопствениците на посебните делови - членови на заедницата;
- 3) податоци за посебните делови содржани во катастарот на недвижности (имотен лист);
- 4) начин на одлучување на заедницата на сопственици;
- 5) начин на избирање и разрешување на претседател и негови овластувања;
- 6) начин на исполнување на обврските на членовите на заедницата.

Член 56

Име и седиште на заедницата на сопственици

(1) Името на заедницата како правно лице е "Заедница на сопственици" со адреса на станбената зграда.

(2) Седиштето на заедницата на сопственици е адресата на станбената зграда.

Член 57

Запишување во Централниот регистар на Република Северна Македонија

(1) Заедницата на сопственици се стекнува со својство на правно лице со запишување во Централниот регистар на Република Северна Македонија.

(2) Кон пријавата за запишување во Централниот регистар на Република Северна Македонија се приложуваат:

- 1) одлука за основање,
- 2) статут на заедницата на сопственици,
- 3) други исправи во согласност со прописите за упис во Централниот регистар на Република Северна Македонија и
- 4) одлука за избирање на претседател на заедницата на сопственици.

(3) Секоја промена на членовите на заедницата на сопственици е потребно да се внесе во статутот на заедницата и да се достави до Централниот регистар на Република Северна Македонија, најдоцна во рок од шест месеца од настанување на промената.

(4) При промена на претседателот на заедницата на сопственици, новиот претседател е должен одлуката за разрешување и одлуката за избирање на нов претседател да ги достави до Централниот регистар на Република Северна Македонија, најдоцна во рок од 15 дена од денот на донесувањето на одлуката за избирање на новиот претседател.

Член 58

Права на заедницата на сопственици

(1) Заедницата на сопственици има право да склучува договори за работи на управување на станбената зграда и не може да врши друга дејност.

(2) Заедницата на сопственици е непрофитна организација.

(3) Финансиското работење на заедницата на сопственици се врши согласно со Законот за сметководство на непрофитните организации.

(4) За вршење на работа за управување, на претседателот на заедницата може да му се определи соодветен паричен надоместок согласно со донесена одлука со мнозинство гласови на сопствениците согласно сопственичките удели.

Член 59

Застапување на заедницата на сопственици

(1) Заедницата на сопственици во правниот промет ја застапува претседателот на кого соодветно се применуваат одредбите од овој закон што важат за управителот на станбена зграда.

(2) Претседателот ги презема сите работи што се однесуваат на управувањето со станбената зграда во име и за сметка на заедницата на сопственици.

Член 59-а

Разрешување на претседател и избирање на нов претседател на заедницата на сопственици

(1) Претседателот на заедницата на сопственици може да биде разрешен во следниве случаи:

- по истекот на временскиот период за којшто е избран,
- по барање на повеќе од половината на сопствениците на посебните делови,
- на негово писмено барање за разрешување доставено до заедницата за сопственици или
- со давање на неотповиклива оставка.

(2) Заедницата на сопственици е должна во рок од 15 дена од денот на настанувањето на некој од случаите наведени во ставот (1) на овој член да донесе одлука за разрешување на претседателот.

(3) По разрешувањето претседателот на заедницата на сопственици е должен во рок од три дена да поднесе завршен извештај и завршна сметка и да ги достави на новиот претседател сите договори, дозволи и други исправи што се однесуваат на управување со станбената зграда и за промената да ги извести сите обезбедувачи и изведувачи кои извршуваат набавка, односно вршат услуги за станбената зграда.

(4) Заедницата на сопственици е должна во рок од 15 дена од денот на донесувањето на одлуката за разрешувањето на претседателот да донесе одлука за избирање на нов претседател на заедницата на сопственици, а одлуката ја доставува до Регулаторната комисија за домување.

Член 60

Орган на управување на заедницата на сопственици

(1) Орган на управување во заедницата на сопственици е собирот на сопственици.

(2) Членови на собирот на сопственици се сите сопственици, односно корисниците на посебните делови од станбената зграда кои имаат писмено овластување дадено од страна на сопственикот на посебниот дел да одлучува во негово име во органот на управување на заедницата на сопственици, како и други лица кои имаат овластување за тоа.

(3) Ако сопственик на посебен дел е отсутен непрекинато повеќе од три месеци од местото каде што се наоѓа посебниот дел, е должен да овласти друго лице да одлучува во негово име во органот на управување.

Член 61

Имот на заедницата на сопственици

(1) Имотот на Заедницата на сопственици е составен од парични средства на сметка што ги уплатуваат членовите по основ на редовно одржување на станбената зграда и уплатите во резервниот фонд.

(2) Заедницата на сопственици е должна да води одвоена сметководствена евиденција за трошоците на редовно одржување и за средствата од резервниот фонд.

Член 62

Обврски на членовите на заедницата на сопственици

- (1) Членовите на заедницата на сопственици се должни да плаќаат месечно на заедницата на сопственици секој свој дел од трошоците за редовно одржување и резервниот фонд.
- (2) На плаќањата на сопствениците на посебните делови од ставот (1) на овој член соодветно се применуваат одредбите од членот 15 на овој закон.

Член 63

Солидарна одговорност на членовите на заедницата на сопственици кон трети лица

За обврските на заедницата на сопственици кон трети лица, кои се однесуваат на работите на управувањето, солидарно се одговорни сите членови на заедницата.

Член 64

Престанок на заедницата на сопственици

- (1) Заедницата на сопственици престанува врз основа на одлука за престанок. Одлуката за престанок на заедницата на сопственици е донесена кога за неа гласале повеќе од половина од сопствениците на посебните делови.
- (2) По престанокот на заедницата, сопствениците на посебните делови за обврските кон трети лица одговараат согласно со големината на нивните посебни делови.
- (3) Одлуката од ставот (1) на овој член претседателот на заедницата на сопственици е должен да ја достави до Централниот регистар на Република Северна Македонија најдоцна во рок 15 дена од денот на донесувањето на истата.
- (4) По престанокот на заедницата на сопственици и нејзино бришење од Централен регистар на Република Северна Македонија сопствениците на посебните делови се должни во рок од 15 дена да го регулираат управувањето со станбената зграда согласно со овој закон.

VI. ЗАКУПНИЧКИ ОДНОСИ

1. Видови на закуп на станови

Член 65

Видови на закуп

- (1) Видови на закуп се:
 - 1) непрофитен закуп постои кога висината на закупнината што ја плаќа закупецот е доволна да ги намира трошоците неопходни за редовно одржување на зградата;
 - 2) пазарниот закуп се договора меѓу закуподавачот и закупецот и создава добивка за закуподавачот, а зависи од условите на пазарот на закуп на станови;

3) закуп за службени потреби е закуп на станбен објект за привремено решавање на станбените потреби на лица избрани и именувани за вршење на јавни и други функции утврдени со Уставот и закон и на лица вработени во државните органи, кои вршат посебни должности неопходни за остварување на основната функција на органот, доколку нивното место на живеење е оддалечено најмалку 30 км од местото каде што ја извршуваат функцијата, а во тоа место немаат сопствен стан, без право на откуп на станот и

4) привремен закуп е времено решавање на станбените потреби во случај на изградба, реконструкција или санација на станбен објект, во случај на оштетување на станбен објект до тој степен што не овозможува услови за минимално домување како последица на пожар, поплава и друга непогода, во случај на експропријација и во други случаи определени со овој или друг закон.

(2) Утврдување на вредноста на станот, како и висината на закупнината, непрофитната закупнина, привремениот закуп, закуп на станови за службени потреби и закуп на станови за определена намена се врши врз основа на следниве критериуми: оддалеченост од централното градско подрачје, локација на објектот, обезбедена комунална и друга инфраструктура, катност на објектот, број на станбени единици во објектот, структура на станбената зграда, материјал од кој е изграден објектот, опременост на станот и енергетска ефикасност на објектот.

(3) Методологијата за утврдување на вредноста на станот, како и методологијата за утврдување на висината на закупнината, висината на непрофитната закупнина, начинот на плаќање на закупнината, просторните норми, начинот на користење на станот, постапката за доделување на непрофитни станови, станови за службени потреби, за привремен закуп и закупот на станови за определена намена, ги пропишува Владата на Република Северна Македонија на предлог на министерот надлежен за работите од станбено- комуналната област.

2. Права на закуподавачот

Член 66

Давање на стан под закуп

(1) Сопственикот на стан (во натамошниот текст: закуподавач) го дава станот под закуп со склучување на договор за закуп.

(2) Ако закуподавачот даде под закуп дел од сопствениот стан во кој и живее, е должен да склучи договор за закуп за тој дел.

(3) Закупецот може да даде дел од станот во подзакуп со склучување на договор за подзакуп, исклучиво на определено време и под услови утврдени со овој закон, со согласност на закуподавачот.

(4) Договорот за закуп и договорот за подзакуп се склучуваат во писмена форма и се заверуваат од нотар.

(5) Станбениот и деловниот простор од значење за Републиката со кој стопанисува правно лице основано од Владата на Република Северна Македонија согласно со членот 99 став (2) од овој закон, не смеат да бидат дадени во подзакуп од страна на закупецот.

Член 67

Права на закуподавачот

Закуподавачот има право на закупнина за даден стан под закуп и да одлучува за престанок на закупничкиот однос во согласност со овој закон и договорот за закуп.

Член 68

Важење на договорот за закуп

Договорот за закуп може да се склучи на определено и неопределено време.

3. Задолжителни елементи на договорот за закуп

Член 69

Основни елементи на договорот за закуп

(1) Договорот за закуп содржи:

- 1) опис на станот, положба, површина, структура, комунална опременост и година на изградба;
- 2) име и презиме, односно назив на закуподавачот и закупецот, единствен матичен број, односно даночен број на закуподавачот и закупецот;
- 3) податоци за лицата кои покрај закупецот ќе го користат станот;
- 4) видот на закупот;
- 5) одредби за заемните односи на договорните страни за користење и одржување на станот и заедничките делови на станбената зграда;
- 6) висина на закупнината и начинот и роковите на плаќање;
- 7) начин на плаќање и висина на трошоци што не се опфатени со закупнината, а се однесуваат на трошоците за испорачана електрична енергија, вода, греење на становите и слично (индивидуални трошоци) и трошоци за функционирање на заедничките делови на станбена зграда (заеднички трошоци);
- 8) одредби за начинот на користење на станот, начин и временски период во кој сопственикот ќе го проверува правилното користење на станот;
- 9) време на траење на закупничкиот однос;
- 10) причини за откажување на договорот за закуп и
- 11) начин на предавање на станот.

(2) Доколку бројот на лицата кои закупецот според закон е должен да ги издржува се зголеми за едно или повеќе лица, закуподавачот е должен да склучи анекс на договорот за закуп на барање на закупецот со податоци за овие лица, а за други лица само во случај ако големината на станот е соодветна и одговара на бројот на лицата за задоволување на потребите за минимално домување од членот 8 на овој закон.

4. Обврски на закуподавачот

Член 70

Должности на закуподавачот

(1) Закуподавачот е должен да:

- 1) го предаде станот кој е предмет на закуп според договорот за закуп во исправна состојба со цел да му се овозможува на закупаецот редовно да го користи станот согласно со нормите и стандардите за домување,
- 2) го одржува станот и да ги поднесува трошоците за редовно одржување на станбената зграда и за резервниот фонд, во согласност со нормите и стандардите за домување,
- 3) одговара на закупаецот за сите недостатоци на закупениот стан што ја попречуваат неговата договорена или редовна употреба, како и за правата на трети лица врз закупениот стан и
- 4) достави примерок од договорот за закуп до органот на управата надлежен за работите на јавните приходи во местото каде што се наоѓа станот и до надлежната служба на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје која води регистар на договори за станови дадени под закуп, во рок од 30 дена од склучувањето на договорот за закуп, односно подзакуп или анексот кон договорот за закуп, односно подзакуп.

(2) Нормите и стандардите за домување во станбените згради од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот надлежен за работите од станбено- комуналната област.

Член 71

Неизвршување на должностите од страна на закуподавачот

(1) Ако состојбата во станот не му овозможува на закупаецот редовно користење на станот или на заедничките делови, односно не му овозможува сигурен и здрав престој, закупаецот може да предложи на инспекциската служба во општините и општините во градот Скопје, да му наложи на сопственикот извршување на одредени работи потребни за обезбедување на редовно користење на становите или заедничките делови за сигурен и здрав престој, согласно со нормите и стандардите за домување во станбени згради од членот 70 став (2) на овој закон.

(2) Ако закуподавачот не постапи по налогот на инспекциската служба од ставот (1) на овој член, закупаецот може самиот да ги изврши тие работи на трошок на закуподавачот. Закупаецот има право на намалување на закупнината до висината на трошоците што ги вложил за извршување на работите.

5. Права и обврски на закупаецот

Член 72

Должности на закупаецот

Закупаецот на стан ги има следниве обврски:

- 1) да го користи станот во согласност со договорот за закуп;
- 2) да одговара за штетата настаната при неправилно, односно недомаќинско користење на станот;
- 3) да му овозможи на сопственикот, односно на неговиот полномошник пристап во станот заради проверка на правилното користење на станот, најмалку два пати годишно;
- 4) да ги плаќа трошоците за поправки на станот што се последица на неправилно, односно недомаќинско користење на станот спротивно на одредбите на договорот за закуп и важечките норми и стандарди за домување;
- 5) да го известува сопственикот за недостатоците на станот за чие отстранување одговара сопственикот во согласност со овој закон и важечките норми и стандарди за домување;
- 6) да ја плаќа закупнината за закупениот стан, во согласност со договорот за закуп и овој закон;

- 7) редовно да ги плаќа трошоците за испорачана електрична енергија, вода, греење, телекомуникации и други комунални надоместоци што произлегуваат од користењето на станот;
- 8) да побара согласност од закупадавачот за користење на станот од страна на друго лице покрај закупаецот кое не е наведено во договорот за закуп, за период не подолг од три месеца и
- 9) да му предложи на закупадавачот склучување на анекс на договорот за закуп доколку бројот на лица кои го користат станот се промени.

Член 73

Продолжување на закупот за одреден период

- (1) Закупаецот на кого станот му е даден под закуп за определен период, може да му предложи на закупадавачот продолжување на договорот за закуп, во писмена форма најдоцна во рок од 30 дена пред истекот на договорот за закуп.
- (2) Доколку договорот не биде продолжен во рокот од ставот (1) на овој член, закупаецот е должен да го испразни станот од лица и предмети и да го врати на закупадавачот по престанувањето на договорот за закуп, освен ако со договорот за закуп поинаку не е определено.

Член 74

Согласност на закупадавачот за интервенција преземена од закупаецот

- (1) Закупаецот не смее да врши промени во станот или да вградува опрема или уреди, да врши функционални инвестиции или подобрувања на станот без претходна писмена согласност од страна на закупадавачот заверена од нотар.
- (2) Согласноста на закупадавачот од ставот (1) на овој член истовремено претставува овластување дека закупаецот може да бара во име на закупадавачот издавање на потребно одобрение за адаптација пред надлежен орган.

Член 75

Интервенции во станот спротивно на волјата на закупадавачот

- (1) Се смета дека закупадавачот неосновано одбива да даде согласност за интервенции во станот, ако:
 - 1) интервенцијата е во согласност со современите технички барања и е во личен интерес на закупаецот;
 - 2) закупаецот ги поднесува трошоците;
 - 3) измената не ги загрозува интересите на закупадавачот на станот или на другите сопственици на посебните делови на зградата и
 - 4) измените не се поврзани со оштетување на заедничките делови на станбената зграда или на нејзиниот надворешен изглед.
- (2) Се смета дека условите од ставот (1) точка 1 на овој член се исполнети, ако станува збор за:
 - 1) модернизација или соодветна реконструкција на инсталациите за вода, електрична енергија, гас, греење, санитарната или слична инсталација;
 - 2) реорганизација на станот заради намалување на употребата на енергија или за зголемување на

неговата функционалност;

3) подобрувања кои се субвенционирани од јавни средства;

4) инсталирање на телекомуникациска поврзаност и

5) поставување на потребна антена или друга инсталација на радио и телевизиски прием во согласност со технолошките барања, доколку поврзувањето со постоечките инсталации не е можно.

(3) Ако закуподавачот одбие да даде согласност за интервенцијата од ставот (1) на овој член, закупецот може во рок од 30 дена, сметано од денот кога закуподавачот му го соопштил одбивањето, да поднесе предлог во вонпарнична постапка одлуката на судот да ја замени таа согласност. Барањето за согласност на закупецот и одговорот на закуподавачот се доставува во писмена форма препорачано по пошта.

(4) Доколку се бара согласност за промена или подобрување на условите од ставот (2) на овој член, закуподавачот има право да бара закупецот по престанување на закупот да го врати предметот на закуп во неговата првобитна состојба или пак закупецот да се откаже од правото за надоместок на вредноста на инвестицијата извршена согласно со ставот (2) на овој член.

Член 76

Враќање на сопствените вложувања на закупецот

При иселување од станот закупецот има право на враќање на неамортизираниот дел на корисните и потребни вложувања во станот што ги направил во согласност со сопственикот, ако со него поинаку не се договори.

Член 77

Поправки и подобрувања во станот под закуп

(1) Закупецот на станот е должен да дозволи пристап во станот со цел да се извршат работите во станот поврзани со поправките и подобрувањата што инаку не е можно да се извршат или би се извршиле со несразмерно високи трошоци.

(2) Поправките и подобрувањата треба да се извршат во најкраток можен рок и на начин што најмалку ќе му наштетат на закупецот. Закуподавачот за планираните зафати во станот е должен да го извести закупецот во примерен рок и да обезбеди нормално користење на станот по извршениот зафат.

(3) Ако планираните зафати се од таква природа што бараат привремено иселување на закупецот, закуподавачот и закупецот се договараат за сите прашања што се однесуваат на привременото иселување, и тоа за:

1) времето на траење на поправките, односно подобрувањата,

2) просториите што во време на уредувањето привремено ќе му бидат на располагање на закупецот и

3) плаќање на надоместокот за привремено сместување наместо плаќање на закупнина за станот.

(4) Трошоците за привременото иселување ги поднесува закуподавачот.

(5) Во случај на спор одлучува месно надлежниот суд во вонпарнична постапка.

(6) Ако закупецот не дозволува пристап во станот за извршување на работите од ставот (1) на овој член, за истото на предлог на закуподавачот, одлучува судот во вонпарнична постапка.

Член 78

Права на закупецот

Закупецот на стан ги има следниве права:

- 1) непречено да го користи станот;
- 2) да врши поправки во станот, ако поправката е неодложна за да се отстранат штетни последици по животот или здравјето на станарите или на станот и опремата во него од поголем обем и да бара надоместок на трошоците настанати поради поправките;
- 3) да бара надоместок на штета во еднократен износ или намалување на закупнината за издатоците направени заради извршување на работите од членот 71 став (1) на овој закон;
- 4) да бара враќање на превисоко пресметаната закупнина и
- 5) да бара сразмерно намалување на закупнината за време кога станот не било можно да се користи редовно, поради тоа што закуподавачот ги занемарил своите должности од членовите 75 и 77 на овој закон.

Член 79

Уредување на односи од договорот за подзакуп

- (1) Договорот за подзакуп може да се склучи само на определено време, а престанува во секој случај кога ќе престане закупот.
- (2) Согласноста за подзакупот од членот 66 став (3) на овој закон закуподавачот може да ја одбие само од оправдани причини.
- (3) Закупецот му одговара на закуподавачот дека подзакупецот ќе го користи станот во согласност со договорот за закуп.
- (4) Закуподавачот може директно од подзакупецот да побара плаќање на износите што овој му ги должи на закупецот врз основа на подзакупот, со цел за закуподавачот да ги наплати своите побарувања што ги има кон закупецот.
- (5) Одредбите од оваа глава соодветно се применуваат и на уредување на односите од договорот за подзакуп.

6. Престанок на закупот

Член 80

Раскинување на договор за закуп од страна на закупецот

- (1) Закупот престанува со раскинување на договорот за закуп.

(2) Доколку поинаку не е договорено, закупаецот може да го раскине договорот за закуп во секое време без да ги наведе причините, со отказан рок од 90 дена.

Член 81

Раскинување на договор за закуп од страна на закуподавачот

(1) Закуподавачот по вина на закупаецот може да го раскине договорот за закуп кога:

- 1) закупаецот или лицата кои живеат со него го користат станот во спротивност со договорот за закуп и одредбите од овој закон;
- 2) закупаецот или лицата кои живеат со него со начинот на користење на станот предизвикаат поголема штета на станот или на заедничките простории или делови на станбената зграда;
- 3) закупаецот во станот врши дејност без дозвола на надлежен орган или спротивно на дозволата;
- 4) закупаецот не го одржува станот во согласност со нормите и стандардите за домување во станбени згради;
- 5) закупаецот не ја плаќа закупнината или трошоците што се плаќаат покрај закупнината во рок утврден со договорот за закуп, а ако рокот не е утврден тогаш за време од 30 дена од приемот на сметката;
- 6) закупаецот или лицето кое живее со него, поради начинот на користење на станот ги прекрши правилата за соседските односи утврдени во правилата на заедницата на сопственици или поради начинот на употреба сериозно ги вознемирува другите станари во нивното мирно и непречено користење на станот;
- 7) закупаецот извршува или изврши промени во станот и вгради опрема без претходна согласност на закуподавачот, освен во случаите од членот 75 на овој закон;
- 8) станот повеќе од 30 дена непрекинато, покрај закупаецот го користи и лице или повеќе лица кои не се наведени во договорот за закуп и ако закупаецот за тоа не добил согласност од закуподавачот;
- 9) закупаецот го издаде закупениот стан во подзакуп без согласност на закуподавачот;
- 10) закупаецот не дозволува пристап во станот во случаите од членот 77 на овој закон;
- 11) закупаецот без оправдани причини не го преземе станот, односно не започне да живее во станот за време од 30 дена по склучување на договорот за закуп и
- 12) закупаецот и лицата наведени во договорот за закуп престанат да го користат станот и без прекин повеќе од три месеца не живеат во него.

(2) Тужба за раскинување на договорот за закуп не може да се поднесе доколку закуподавачот претходно писмено не му доставил опомена на закупаецот. Опомената треба да содржи опис на повредата, начинот на отстранување на причината и рок за отстранување на причината за раскинување на договорот. Рокот за отстранување на причината за раскинување не може да биде пократок од 15 дена.

(3) За иста повреда која претставува причина за раскинување на договорот од ставот (1) на овој член, закуподавачот има обврска само еднаш писмено да го опомене закупаецот.

Член 82

Причини за раскинување на договорот на страна на закуподавачот

(1) Закуподавачот може да го раскине договорот за закуп поради околности кои ќе му се случат нему во текот на траењето на договорот, а истите не се содржани во договорот за закуп, но има обврска да му обезбеди на закупаецот друг соодветен стан за период во траење од најмалку 90 дена.

(2) Во случај од ставот (1) на овој член станот за привремен престој треба да ги задоволува стандардите за минимално домување на закупецот и на лицата кои живеат со него.

(3) Договорот за закуп може да се раскине поради сопствени потреби на закуподавачот, како и поради потребите на членовите на неговото семејство кои живеат со него во заедничко домаќинство, како и поради итни околности поврзани со станот, кога повеќе не е можно живеење во тој стан (предвидено уривање, промена на намената, загрозување безбедност за живеење и слично). За сопствени потреби на закуподавачот или пак за потребите на членовите на неговото семејство кои живеат со него во заедничко домаќинство се сметаат особено зголемувањето на бројот на членовите на семејството, зголемување на бројот на домаќинства, а во рамките на стандардите за соодветноста на станбениот простор содржани во членот 8 од овој закон.

(4) Ограничувањата од ставот (3) на овој член нема да се применат на стан што е во сопственост на државата, општината и општините во градот Скопје и градот Скопје, кога истите извршуваат промени поради рационално искористување на нивниот фонд за домување, но имаат обврска да му понудат на закупецот друг стан во согласност со ставот (2) на овој член.

(5) Трошоците за преселување ги поднесува закуподавачот.

(6) Во случај на спор, судот ќе одлучи за соодветноста на понуденото домување во вонпарнична постапка.

Член 83

Последици од промена на носителот на правото на сопственост на станот

(1) Ако со право на сопственост на станот се стекне трето лице, сите права и обврски од договорот за закуп преминуваат на тоа лице и закупецот.

(2) Новиот сопственик на станот е правен следбеник на поранешниот закуподавач.

Член 84

Закупец - купувач на закупениот стан

Договорот за закуп ќе престане да важи, ако закупецот или неговиот брачен другар, односно лицето со кое закупецот живее во вонбрачна заедница го купат станот што го користеле по основ на договорот за закуп.

Член 85

Склучување на договор за закуп по смртта на закупецот

(1) Ако закупецот на станот почине, сопственикот на станот е должен да склучи договор за закуп под истите услови, во рок од 90 дена по починувањето на закупецот, со брачниот другар или лицето кое со него живеело во вонбрачна заедница. Ова право го имаат и членовите на семејното домаќинство кои на денот на влегувањето во сила од овој закон живееле трајно со закупецот. Лицата ова право го стекнуваат доколку немаат стан во сопственост или на друг начин не го решиле станбеното прашање.

(2) Ако членовите на потесното семејство од ставот (1) на овој член не се спогодат кое лице како закупец да го склучи договорот со закуподавачот, по предлог на кое било од овие лица, закупецот го определува судот во вонпарнична постапка.

Член 86

Склучување на договор за закуп по развод на брак

(1) Ако бракот се разведе или поништи, а еден од поранешните брачни другари треба да се исели од станот, поранешните брачни другари имаат обврска да се договорот кој од нив ќе го продолжи закупниот однос со закуподавачот како закупец.

(2) Ако поранешните брачни другари не можат да се спогодат, по предлог на еден од нив одлучува судот во вонпарнична постапка. Судот особено ќе ги има предвид станбените потреби на поранешните брачни другари, нивните малолетни деца и полнолетни деца врз кои е продолжено родителското право како и другите лица кои се должни според законот да ги издржуваат, а живеат со брачниот другар, како и други околности на случајот.

(3) Закуподавачот има право да бара раскинување на договорот и испразнување и предавање на станот доколку брачните другари во рок од 30 дена од правосилноста на судската одлука за развод или поништување на бракот, а лицата кои биле во вонбрачна заедница од денот на раскинувањето на вонбрачната заедница, не го известат закуподавачот за тоа кое лице се јавува како закупец, а во наредните шест месеца не поднесат предлог за определување на закупец до судот во вонпарнична постапка.

(4) Поранешниот брачен другар кој според судска одлука нема да склучи договор за закуп е должен да се исели во рок што ќе го утврди судот во одлуката од ставот (2) на овој член.

(5) Одредбите од ставовите (1), (2), (3) и (4) на овој член не се применуваат на договорот за закуп на стан за службени потреби, освен ако договорните страни поинаку не определат.

(6) Одредбите на овој член се применуваат и во случај на раскинување на вонбрачна заедница.

Член 87

Користење на стан без договор за закуп

(1) Лице кое користи стан, а со сопственикот не склучило договор за закуп односно не го продолжило договорот за закуп склучен на определено време, станот го користи без правен основ.

(2) Во случај кога лице ќе се всели во стан без склучен договор за закуп или без друг правен основ, сопственикот, непосредниот, односно посредниот владетел има право да го врати владението на станот со дозволена самопомош. Органот за внатрешни работи на барање на лицето кое е носител на правото на самопомош е должен да обезбеди присуство на службени лица при остварување на ова право и да преземе други дејствија во рамките на своите службени овластувања.

(3) Доколку органот за внатрешни работи утврди дека има два или повеќе баратели на правото на самопомош за иста просторија ќе ги упати лицата за решавање на спорот пред надлежна институција.

(4) Правото на заштита на владението со дозволена самопомош може да се оствари во рок од 30 дена од денот на сознанието за повредата на владението и за сторителот на повредата, но не подоцна од една година од настанатата повреда на владението.

(5) Во случај кога постои договор за закуп на определено време, а рокот од договорот за закуп истекол, закуподавачот може да го поврати владението на станот на начин утврден во ставот (2) на овој член.

(6) Закуподавачот може во секој момент да покрене судска постапка за испразнување на станот, пред надлежен суд. Постапката за испразнување на станот е итна.

(7) Одредбите од овој член не се применуваат во случаите кога договорот за закуп не бил склучен или продолжен поради причини што постојат исклучиво на страната на закуподавачот.

Член 88

Отказ на договор за закуп

(1) Закуподавачот може да го откаже договорот за закуп склучен на неопределено време со отказан рок што не може да биде пократок од 90 дена.

(2) Отказниот рок на договорот за закуп и договорот за подзакуп при постоење на спор се определува во постапка пред редовен суд.

(3) Кога судот определува рок за иселување, истиот не може да биде пократок од 60 дена ниту подолг од 90 дена.

(4) Постапката од ставот (3) на овој член е итна.

(5) Закуподавачот не може да го раскине договорот за закуп склучен на определено време, пред истекот на рокот за кој е склучен договорот, ако закупаецот докаже дека причините за раскинување не настанале по негова вина или настан за кој тој одговара, односно дека од објективни причини не бил во можност да ја отстрани причината во разумен рок иако постапувал со внимание на добар домаќин.

7. Права и обврски на закупаецот и закуподавачот по престанок на договорот за закуп

Член 89

Предавање на станот на сопственикот

(1) По престанок на договорот за закуп, закупаецот е должен да го предаде станот на закуподавачот во истата состојба во која го примил, при што ќе се земат предвид промените настанати од нормална употреба на станот, како и оние кои закупаецот ги извршил со согласност на закуподавачот.

(2) Правото на подзакуп за употреба на станбена просторија според договорот за подзакуп престанува, ако закупаецот од кои било причини престанал да го користи станот, без оглед на тоа дали времето за кое бил склучен договорот за подзакуп поминало или не.

Член 90

Примена на одредбите на оваа глава

Одредбите од оваа глава се применуваат на сите станови без оглед на видот на сопственоста и видот на закупот, освен одредбите со кои се регулира непрофитно домување и субвенционирањето на закупниците.

8. Непрофитно домување

Член 91

Категории на лица со право на непрофитно домување

(1) Непрофитен стан е станбена единица која ги задоволува стандардите за минимално, односно соодветно домување од членот 8 на овој закон, во сопственост на државата, општината, градот Скопје или друга непрофитна станбена организација, наменет за домување исклучиво на лицата од ставот (3) на овој член.

(2) Право на непрофитен стан под закуп во сопственост на државата, општината, градот Скопје, или непрофитна станбена организација, имаат државјани на Република Северна Македонија кои се станбено необезбедени.

(3) Првенствено право за доделување на непрофитен стан под закуп имаат лица во социјален ризик кои во подрачјето на единиците на локалната самоуправа се процентуално најзастапени, како што се семејства со ниски приходи, млади лица кои посебно се истакнуваат во одделни области, млади брачни парови, самохрани родители, пензионери над 60 години возраст кои немаат стан во сопственост и други категории на лица во социјален ризик.

(4) Првенствено право имаат и оние подносителите на барања кои според професијата и активноста што ја вршат се од значење за локалната заедница. Единиците на локалната самоуправа ќе го определат профилот на професиите и дејностите во јавниот повик за поднесување на барање за доделување на правото за склучување на договор за закуп со непрофитна закупница.

(5) Постапката за доделување на непрофитен стан под закуп е пропишана со прописот од членот 65 став (3) на овој закон.

Член 92

Склучување на договор за закуп за непрофитно домување по смртта на закупаецот

(1) Ако закупаецот на станот кој има склучено договор за закуп за непрофитно домување почине, членовите на неговото семејно домаќинство кои непрекинато живееле со него, имаат право да побараат од закуподавачот да склучат нов договор за закуп за непрофитно домување доколку ги исполнуваат условите за добивање стан под закуп со непрофитно домување потврдено со решение од органот кој го издал првичното решение за правото на закуп со непрофитно домување за починатиот закупаец.

(2) Ако членовите на семејното домаќинство спогодбено не можат да определат кој од нив ќе склучи договор за закуп за непрофитно домување доколку ги исполнуваат условите за давање стан под закуп со непрофит на закупнина, одлучува судот во вонпарнична постапка.

Член 93

Карактеристики на договорот за закуп за непрофитно домување

(1) Договорот за закуп за непрофитно домување се склучува на определено време.

(2) На договорот за закуп за непрофитно домување се применуваат одредбите за закупничките односи од овој закон и посебните одредби од овој оддел.

(3) Доколку на закупаецот му престане правото на користење на непрофитен стан под закуп, договорот за закуп може да се промени во договор за закуп за пазарно домување, согласно со критериумите утврдени во членот 65 став (2) од овој закон.

(4) Во случај да се променат социјалните прилики на закупаецот кој плаќа пазарна закупнина за закуп на стан, закупаецот може да побара од органот надлежен за социјалните работи потврдување на неговиот статус и пазарниот закуп може да се замени со непрофитен закуп. Утврдување на променетиот статус на закупаецот за утврдување на статусот на закупаец со право на непрофитна закупнина се врши согласно со критериумите од членот 65 став (2) на овој закон во постапка утврдена со прописот од членот 65 став (3) на овој закон.

(5) За промена на видот на закупот во случај од ставот (4) на овој член, закупаецот доставува барање до органот надлежен за работите од станбено-комуналната област, кој е должен да одговори во рок од 30 дена од денот на комплетирање на документите во барањето.

Член 94

Раскинување на договор за закуп со непрофитна закупнина

(1) Закуподавачот на стан не може да го раскине договорот за закуп со непрофитна закупнина на закупаецот кој престанал да ја плаќа закупнината и другите нужни трошоци на кои е обврзан според договорот, ако се исполнат следниве услови:

- 1) ако на закупаецот или на некои од другите корисници на домувањето наведени во договорот за закуп му се случат вонредни околности на чие настанување не може и не можел да влијае;
- 2) повел постапка за остварување на право на субвенционирана закупнина во рок од 30 дена од денот на престанувањето на вонредните околности или постапка за остварување на право за постојана парична помош пред надлежните органи и
- 3) во истиот рок од точката 2 на овој став го известил закуподавачот.

(2) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на социјална политика, демографија и млади, може на закупаецот од ставот (1) на овој член кој нема право на субвенционирана закупнина или кој и покрај субвенцијата поради вонредните околности не можел да ја плати закупнината и другите нужни трошоци на кои е обврзан според договорот, може да му одобри вонредна помош при користење на станот.

(3) Во случај на постоење на околности што укажуваат на долготрајна неможност за плаќање на закупнината и другите нужни трошоци на кои закупецот е обврзан според договорот, органот на државната управа надлежен за работите од станбено-комуналната област ќе му понуди на закупецот друг вид соодветно сместување со непрофитна закупнина, доволно за задоволување на условите за минимално домување или пак во станбена зграда наменета за времено решавање на станбените потреби на лица во социјален ризик. Ако закупецот не одговори во рок од 30 дена од денот на приемот на писмената понуда, ќе се смета како лице кое користи стан без договор за закуп.

(4) Ако се утврди дека закупецот на непрофитен стан или неговиот брачен другар или лицето кое живее со закупецот во вонбрачна заедница, поседува сопствен стан подобен за минимално домување во местото на живеење или се стекне со таков во време на траење на закупот, закуподавачот може да го раскине договорот за закуп во секое време без отказан рок.

Член 95

Проверка на висината на закупнината

(1) Закупец на непрофитен стан има право да бара од Регулаторната комисија од членот 104 на овој закон да ја провери висината на закупнината.

(2) Регулаторната комисија при проверка на висината на закупнината, ги има предвид: опременоста на станот, искористеноста на станот како и висината на трошоците потребни за редовно одржување на зградата во која се наоѓа станот, како и правата и обврските од договорот за закуп.

(3) Комисијата од ставот (1) на овој член е должна во рок од 60 дена од денот на приемот на барањето, да му достави одговор на барателот.

(4) Доколку комисијата од ставот (1) на овој член утврди пониска висина на закупнината од определената во договорот за закуп, закупецот може да бара промена на висината на закупнината од закуподавачот и враќање на повеќе платената закупнина, во рок од 30 дена од денот на приемот на известувањето од Регулаторната комисија.

(5) Доколку закуподавачот во рок од 30 дена од доставување на барањето не одговори или го одбие барањето од ставот (4) на овој член, закупецот може во наредните 30 дена да поднесе предлог до судот во вонпарнична постапка да ја определи закупнината.

VII. ЗАКУПНИНА НА СТАН

Член 96

Закупнина на стан

(1) За користење на станот под закуп закупецот му плаќа на сопственикот на станот закупнина во висина што се утврдува со договорот за закуп, во согласност со одредбите од овој закон.

(2) Закупнината за стан доделен за службени потреби и на станови или станбени единици за посебна намена, се формира согласно со методологијата утврдена со прописот од членот 65 став (3) на овој закон.

Член 97

Категоризација на станови и станбени згради

(1) Категоризација на становите и станбените згради се врши со цел обезбедување и заштита на конкурентен пазар на станови и истата е задолжителна при купопродажба на становите.

(2) Критериумите и методологијата за категоризација на становите и станбените згради ги пропишува Владата на Република Северна Македонија на предлог на министерот надлежен за работите од станбено-комуналната област.

(3) Категоризацијата на становите и станбените згради ја врши Регулаторната комисија за домување, по поднесено барање од сопственикот на стан, закупецот на стан или друго лице кое има овластување дадено од страна на сопственикот на станот, претседателот на заедница на сопственици, односно управителот со кое е приложена и пресметка за вредноста на станот изработена од страна на овластен проценител.

(4) За извршената категоризација на становите и станбените згради Регулаторната комисија за домување издава уверение.

(5) За издавање на уверението од ставот (4) на овој член се плаќа надоместок во износ од 0,5 евра по м² станбена површина во денарска противвредност на денот на уплатата.

(6) Уверението од ставот (4) на овој член барателот е должен да го достави до органот надлежен за водење јавна книга за запишување на правата на недвижности заради запишување (прибележување).

(7) Процената за вредноста на станот ја врши овластен проценувач по барање на сопственикот на станот, закупецот на станот, претседателот на заедницата на сопственици, односно управителот или друго лице кое има писмено овластување дадено од страна на сопственикот на станот.

(8) За извршената проценка за вредноста на станот овластениот проценувач издава пресметка за вредноста на станот. Трошоците за извршената проценка за вредноста на станот ги поднесува барателот. Висината на трошоците за извршената проценка ги утврдува овластен проценувач согласно со Законот за проценка.

VIII. СУБВЕНЦИОНИРАЊЕ НА ЗАКУПНИНИ

Член 98

Право на субвенционирање на закупнина

(1) Право на субвенционирање на закупнина има закупец на непрофитен стан или единица за престој наменета за привремено решавање на станбените потреби на лица во социјален ризик, според прописите за социјална заштита.

(2) При утврдување на висината на субвенцијата на закупнината се зема предвид вкупниот приход на закупецот и корисниците на станот наведени во договорот за закуп, површината на станот определена во договорот за закуп, вкупниот број на корисници на станот, трошоците за редовно одржување на зградата.

(3) За основаноста на барањето за субвенционирање на закупнината и за висината на субвенцијата, одлучуваат со решение центрите за социјална работа.

(4) Против решението од ставот (3) на овој член закупецот има право на жалба до органот на државната управа надлежен за работите од областа на социјалната политика, демографијата и младите, во рок од 15 дена од приемот на одлуката. Органот на државната управа надлежен за работите од областа на социјалната политика, демографијата и младите, одлуката по жалбата ќе ја донесе во рок од 30 дена од денот на приемот на жалбата.

(5) Правото на субвенционирање на закупнината може да се оствари за период од една година. Во случај на закупецот да му се зголеми висината на закупнината во текот на годината поради постапното зголемување на непрофитната закупнина или се промени бројот на лицата наведени во договорот за закуп, закупецот може да поднесе барање за нова пресметка на субвенцијата.

(6) Закуподавачот на станот ја намалува закупнината на закупецот во висина на одобрената субвенција. Висината на одобрената субвенција на закуподавачот му ја надоместува органот на државната управа надлежен за работите од областа на социјалната политика, демографијата и младите, согласно со годишна програма што ја донесува Владата на Република Северна Македонија. Средствата за субвенционирани закупнина се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија.

(7) По истекот на периодот за кој на закупецот му била одобрена субвенционирани закупнина може повторно да побара истата да му биде одобрена, доколку не се измениле околностите врз основа на кои субвенционирани закупнина му била одобрена.

(8) Начинот на остварување на правото на субвенционирање на закупнината и методологијата за пресметка на висината на субвенцијата, како и определување на вонредните околности за престанок на плаќање на закупнината и другите нужни трошоци, ги пропишува Владата на Република Северна Македонија на предлог на министерот надлежен за работите на социјална политика, демографијата и младите.

Член 98-а

Избришан2

IX. ПРАВАТА И ОБВРСКИТЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО ДОМУВАЊЕТО

Член 99

Надлежности на Владата на Република Северна Македонија во областа на домувањето

(1) Владата на Република Северна Македонија ги има следниве надлежности и задачи во областа на домувањето:

- 1) ја утврдува и спроведува политиката за развој на домувањето;
- 2) донесува државна стратегија и годишна програма за изградба, продажба и одржување на станбниот простор во сопственост на Република Северна Македонија и обезбедува средства за нејзино остварување;
- 3) се грижи за развојната истражувачка активност во областа на домувањето;
- 4) го следи воспоставувањето на закупнички односи според видовите на домување на регионално и државно ниво со водење на регистар;
- 5) предвидува мерки и инструменти за стимулирање на станбената изградба;
- 6) стимулирање на граѓаните во станбената изградба со обезбедување на заеми со поволни каматни стапки и фискални мерки, за изградба и реновирање на станбени згради и станови и
- 7) спроведува и други активности во согласност со Уставот и законите.

(2) Стопанисувањето со станбениот простор и деловниот простор од значење за Републиката го врши правно лице основано од Владата на Република Северна Македонија согласно со закон.

(3) Дејноста на правното лице од ставот (2) на овој член се работите што се однесуваат на стопанисувањето со станбениот и деловниот простор во сопственост на Република Северна Македонија, и тоа особено:

- 1) подобрување на условите за стопанисување во постојните станбени згради и станови;
- 2) утврдување на висината на закупот, склучување на договори за закуп на станбен простор;
- 3) стопанисување со станбен простор;
- 4) водење единствена евиденција на станбениот простор;
- 5) поттикнување на развојот и изградбата на инфраструктурата за домување;
- 6) изградба, реновирање и одржување на станови за непрофитно домување;
- 7) изградба и продажба на станови и деловен простор за пазар и
- 8) врши други работи согласно со актот за основање на правното лице.

(4) Комисијата за станбени прашања при Владата на Република Северна Македонија при одлучувањето за давање под закуп станови во сопственост на Република Северна Македонија ги применува одредбите од Законот за општата управна постапка, за:

- 1) избрани и именувани лица за вршење на јавни функции и други лица утврдени со посебен акт на Владата донесен врз основа на закон;
- 2) лица во социјален ризик и други ранливи групи кои не се станбено обезбедени;
- 3) лица од подрачја прогласени за погодени од природни непогоди и епидемии и слично;
- 4) вработени во државни органи кои вршат посебни должности неопходни за остварување на основната функција на органот и
- 5) по одредени проекти и програми на Владата на Република Северна Македонија.

(5) Договорите за закуп согласно со решенијата издадени од комисијата од ставот (4) на овој член ги склучува правното лице од ставот (2) на овој член.

(6) Против решението на комисијата од ставот (4) на овој член може да се поведе управен спор пред надлежен суд.

(7) Годишната програма за изградба, продажба и одржување на станбниот простор во сопственост на Република Северна Македонија, ја донесува Владата на Република Северна Македонија на предлог на министерот надлежен за работите од станбено-комуналната област, а ја реализира правното лице од ставот (2) на овој член.

(8) Со годишната програма од ставот (7) на овој член особено се утврдува:

- 1) изградба на станови за лица во социјален ризик и други ранливи групи;
- 2) изградба на станбен и деловен простор наменет за продажба;
- 3) стопанисување со станбен и деловен простор;
- 4) инвестиционо и тековно одржување на станбен и деловен простор;
- 5) подобрување на условите на домувањето во постојните станбени згради и станови;
- 6) утврдување на висината на закупот и политиката на склучување на договори за закуп на станбен и деловен простор;
- 7) водење единствена евиденција на станбен и деловен простор со кој стопанисува и
- 8) организирање и изградба на станбен и деловен простор каде што инвеститор е Република Северна Македонија.
- 9) продажба на станови сопственост на Република Северна Македонија;

(9) На актот за утврдување на цените за продажба на станови и на актот за продажба на станови со кои стопанисува правното лице од ставот (2) на овој член, Владата на Република Северна Македонија дава согласност.

X. ПРАВАТА И ОБВРСКИТЕ НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА ВО ДОМУВАЊЕТО

Член 100

Годишна програма за домување

(1) Општините, општините во градот Скопје и градот Скопје во рамките на своите надлежности, а во согласност со овој закон и државната стратегија за домување, ги следат и планираат потребите за домување на своето подрачје за што донесуваат годишна програма и преземаат мерки и активности за нејзина реализација, а во согласност со програмата од членот 99 на овој закон.

(2) За извршување на годишната програма од ставот (1) на овој член општините, општините во градот Скопје и градот Скопје преземаат мерки и активности кои се однесуваат на:

- 1) обезбедување на комунална инфраструктура потребна за нормално функционирање на станбениот простор;
- 2) обезбедување на фондови и средства за изградба и издавање на станови со непрофитни, односно субвенционирани закупнини наменети за привремено решавање на станбените потреби на лица во социјален ризик, со површина не поголема од 45 м² без можност на купување на станот;
- 3) обезбедување на разни форми на сопствено или изнајмено домување кое се дава под закуп;
- 4) обезбедување на фондови за поттикнување на изградба на станови од страна на граѓаните и
- 5) водење евиденција на станбените згради и станови дадени под закуп.

(3) За обезбедување на сопственото или домувањето под закуп општините, општините во градот Скопје и градот Скопје можат да користат средства од:

- 1) продажба на станови под поволни услови;
- 2) инвестирање од јавни и приватни инвеститори и слично;
- 3) фондови наменети за регионален развој и развој на руралните подрачја;
- 4) донации и други видови на помош и
- 5) од фондовите на Европската унија и други странски фондови.

Член 101

Правила за употреба на станови и станбени објекти

Советот на општините, односно Советот на градот Скопје за општините во градот Скопје ги пропишува општите правила за употреба на станови и станбени објекти и начинот за реновирање на станбените објекти и подобрување на надворешниот изглед на станбените згради.

Член 102

Програма за домување

Годишната програма за домување од членот 100 на овој закон содржи:

- 1) обем, локација и динамика на изградба на сопствено домување и домување под закуп;
- 2) мерки за поттикнување на градење и реновирање на станови и посоодветно користење во постојниот станбен фонд на општините, на општините во градот Скопје и градот Скопје;
- 3) мерки за домување од архитектонски и градежен аспект со цел за обезбедување на соодветно домување за лицата со попреченост;
- 4) обезбедување на потребна помош за употреба на станот и
- 5) метод за обезбедување на соодветни форми за помош со основање и функционирањето на непрофитни организации за домување.

Член 103

Фонд за домување

(1) За становите во сопственост на општините, на општините во градот Скопје и градот Скопје истите можат да основаат фонд за домување со цел за:

- 1) поттикнување развој и изградба на инфраструктурата за домување;
- 2) управување со домувањето, станбените објекти и уредување на градежно земјиште;
- 3) изградба на нивно реновирање и одржување;
- 4) обезбедување на заеми со поволни каматни стапки за изградба, продажба и реновирање на станбени згради и
- 5) реализирање на општинската програма за домување.

(2) Две или повеќе општини можат да основаат заеднички јавен фонд за домување.

(3) Со актот за основање на Фондот од ставот (1) на овој член се уредува и начинот на работењето и управувањето на Фондот.

XI. РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ДОМУВАЊЕ

Член 104

Регулаторна комисија и нејзина задача

Заради обезбедување на долгорочен, стандардизиран и хармоничен развој на домувањето, согласно со современите стандарди за квалитетен живот, заштита на животната средина и природата, обезбедување и заштита на конкурентен пазар на станови врз начелата на објективност, транспарентност и недискриминираност и согласно со утврдената политика со Стратегијата за домување, на предлог на Владата на Република Северна Македонија, Собранието на Република

Северна Македонија основа Регулаторна комисија за домување (во натамошниот текст: Регулаторна комисија).

Член 105

Состав на Регулаторната комисија

- (1) Регулаторната комисија има својство на правно лице и е независна во своето работење и одлучување во рамките на надлежностите утврдени со овој закон.
- (2) Регулаторната комисија е составена од претседател и четири члена, со мандат од пет години, со право на реизбор на уште еден мандат.
- (3) Претседателот и членовите на Регулаторната комисија на предлог на Владата на Република Северна Македонија, ги именува и разрешува Собранието на Република Северна Македонија.
- (4) Функцијата член на Регулаторната комисија се врши професионално.
- (5) Регулаторната комисија се финансира од Буџетот на Република Северна Македонија, приходите остварени од вршење на работите од својата надлежност, средствата утврдени со други прописи и донации.

Член 105-а

- (1) Претседателот и членовите на Регулаторната комисија за домување се именуваат врз основа на јавен оглас кој го објавува Владата на Република Северна Македонија во најмалку два дневни весника кои се издаваат на целата територија на Република Северна Македонија, од кои еден од весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.
- (2) За претседател и член на Регулаторна комисија за домување може да биде именувано лице кое ги исполнува следниве услови:
 - 1) да е државјанин на Република Северна Македонија;
 - 2) во моментот на изборот со правосилна судска пресуда не му е изречена казна затвор или прекршочна санкција забрана за вршење на професија, дејност или должност;
 - 3) да има стекнато најмалку 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен;
 - 4) да има најмалку шест години работно искуство на раководно работно место, по дипломирањето;
 - 5) поседува сертификат, уверение, потврда и/или друг документ со кои се потврдува познавањето на еден од трите најчесто користени јазици во Европската Унија (англиски, француски или германски јазик) на најмалку ниво B2 (B2) од Европската референтна рамка на јазици, издадени од установа или институција во државата или од странство, регистрирана како давател на оваа услуга и
 - 6) поседува потврда за активно познавање на компјутерски програми за канцелариско работење.

Член 106

Услови за член на Регулаторната комисија

(1) Еден член на Регулаторната комисија треба да биде експерт за правни прашања експерт за прашања од областа на архитектурата и градежништвото кој треба да ги познава стандардите и нормативите за проектирање на објекти од областа на домувањето и еден член експерт за економски прашања од областа на домувањето.

(2) Членството во Регулаторната комисија е неспојливо со извршување на секаква јавна функција, работно место или функција во политичка партија. Секаков вид на функција работно место или именување, престанува по сила на закон на денот на именувањето за член на Регулаторната комисија.

Член 107

Престанок на мандатот на член на Регулаторната комисија

(1) На членот на Регулаторната комисија му престанува вршењето на функцијата пред истекот на мандатот, ако:

- 1) поднесе оставка до Собранието на Република Северна Македонија;
- 2) кај него настане трајна или привремена неспособност за непречено вршење на функцијата подолго од шест месеца непрекинато или смрт;
- 3) е осуден за извршено кривично дело со правосилна судска пресуда со која е изречена казна затвор од најмалку шест месеца и
- 4) се стекне со услови за остварување на право на пензија.

(2) Член на Регулаторната комисија може да биде разрешен од вршењето на функцијата на којашто е именуван, доколку се утврди дека несовесно и нестручно ја врши функцијата, врши злоупотреба на службената положба или работи спротивно на закон и друг пропис.

(3) Регулаторната комисија со заклучок за кој се изјасниле најмалку тројца од членовите на Регулаторната комисија, утврдува дека се исполнети условите за престанување на функцијата пред истекот на мандатот или за разрешување од функцијата на член на Регулаторната комисија, предвидени во ставовите (1) и (2) на овој член.

(4) Во согласност со заклучокот од ставот (2) на овој член Регулаторната комисија е должна да побара Владата на Република Северна Македонија, да достави предлог до Собранието на Република Северна Македонија за донесување на одлуки за престанување на функцијата пред истекот на мандатот или за разрешување од функцијата на член на Регулаторната комисија.

(5) Во рок од осум дена од денот на донесувањето на одлуката од ставот (4) на овој член, Собранието на Република Северна Македонија поднесува барање до Владата на Република Северна Македонија, заради доставување на предлог за именување на нов член на Регулаторната комисија.

Член 108

Принципи на работа на Регулаторната комисија

Членовите на Регулаторната комисија и вработените во стручната служба на Регулаторната комисија се должни:

- 1) да ја вршат својата работа непристрасно, професионално и без влијанија од вршителите на дејностите на стопанисување со станбен и деловен простор;

- 2) да не се раководат од лични финансиски интереси;
- 3) да не ги злоупотребуваат овластувањата и статусот што го имаат како членови на Регулаторната комисија и вработени во стручната служба на Регулаторната комисија и
- 4) да го штитат угледот на Регулаторната комисија.

(2) Вработените во Регулаторната комисија кои вршат административни работи имаат статус на административни службеници.

(3) За прашањата кои се однесуваат на работниот однос на вработените од ставот (2) на овој член кои не се уредени со овој закон и со колективен договор, се применуваат одредбите од Законот за административни службеници и општите прописи за работните односи.

(4) Вработените во Регулаторната комисија кои вршат помошни и технички работи имаат статус на помошно-технички персонал.

(5) На помошно-технички персонал во Регулаторната комисија ќе се применува Законот за вработени во јавен сектор и општите прописи за работни односи.

(6) Начинот на утврдување на основната плата и на додадоците на плата на вработените во Регулаторната комисија се уредува со колективен договор.

Член 109

Надлежности на Регулаторната комисија

(1) Регулаторната комисија ги има следниве надлежности:

- 1) донесува статут, деловник и други акти за својата работа;
- 2) се грижи за квалитетно задоволување на станбените потреби на населението, согласно со современите стандарди за квалитетен живот, заштита на животната средина и природата;
- 3) до министерот надлежен за работите од станбено-комуналната област поднесува предлог за висината на износот за посебните делови од резервниот фонд, најниската вредност на истиот, како и за видот на трошоците за кои ќе се користат средствата од резервниот фонд, во зависност од староста на објектот, бројот на посебните делови во зградата и видот на материјалот од кој е изградена зградата;
- 4) на барање на закупец на непрофитен стан ја проверува висината на непрофитна закупнина од членот 95 став (1) на овој закон;
- 5) врши категоризација на станови и станбени згради согласно со пропишаните критериуми од членот 97 на овој закон;
- 6) ги издава, продолжува и одзема лиценците за управител за вршење на дејностите на управување со станбените згради и води регистар на управители на станбени згради;
- 7) покренува иницијатива за донесување на закони и други прописи од областа на домувањето, како и пропишува подзаконски акти за спроведување на одредбите на овој закон за чие донесување е овластена;
- 8) посредува во разрешувањето на спорови што настануваат меѓу закупците, закуподавачите, управителите, претседателите на заедниците на сопственици, сопствениците на посебните делови и трети лица во областа на домувањето и предлага мерки во врска со истите;
- 9) врши увид и проверка во работењето на субјектите кои вршат дејност согласно овој закон и доставува предлог до надлежните органи за преземање мерки во согласност со нивната надлежност и во постапка пропишана со закон кон субјектите кои дејноста ја вршат спротивно од овој закон;

- 10) врши периодични проверки на управителите за исполнувањето на условите врз основа на кои им е издадена лиценцата;
- 11) дава мислење за Стратегијата за домување и годишните програми од членовите 99 став (1) точка 2 и 100 став (1) на овој закон;
- 12) организира средби за запознавање со новините во прописите од областа на домувањето и дава насоки во врска со вршење на дејностите на управување со станбените згради и
- 13) организира и спроведува обука за вршење на дејностите за управување со станбена зграда.

(2) Регулаторната комисија ги пропишува начинот и постапката за запознавање на јавноста со својата работа.

(3) Собранието на Република Северна Македонија дава согласност на Статутот на Регулаторната комисија.

Член 110

Доставување податоци и извештаи

(1) За извршувањето на работите од надлежност на Регулаторната комисија, државните органи, органите на единиците на локалната самоуправа и трговските друштва што вршат дејности од областа на домувањето се должни да ги дадат потребните документи, податоци и информации по нејзино барање.

(2) Документите, податоците и информациите кои имаат доверлив карактер Регулаторната комисија ги користи и чува на начин утврден со закон.

(3) За своето работење, Регулаторната комисија најмалку два пати годишно доставува извештај на Собранието на Република Северна Македонија.

Член 111

Јавност во работата

(1) Седниците на Регулаторната комисија се јавни, освен во случаите кога се изнесуваат доверливи информации и деловни тајни.

(2) Регулаторната комисија донесува одлуки со мнозинство на гласови од вкупниот број на членови.

XII. РЕГИСТРИ НА СТАНБЕНИ ЗГРАДИ И СТАНОВИ

Член 112

Регистри на општините

(1) Секоја општина, општините во градот Скопје за своето подрачје востановуваат и водат регистар на станбени згради и станови и регистар на управители на станбени згради.

(2) Формата, содржината и начинот на водење на регистарот од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот надлежен за работите од станбено- комуналната област.

(3) Општините и општините во градот Скопје се должни податоците содржани во регистарот на станбени згради и станови да ги доставуваат до Агенцијата за катастар на недвижности.

Член 113

Содржина на регистарот за станбени згради и станови

(1) Во регистарот на станбени згради и станови се запишуваат податоци за:

- 1) место, улица и број на станбената зграда;
- 2) број на катови во станбената зграда;
- 3) број на станови;
- 4) година на изградба на станбената зграда;
- 5) година на последно реновирање на станбената зградата или на дел од зградата;
- 6) процентуалниот удел на секој посебен дел од вкупната површина на станбената зграда;
- 7) станови под закуп;
- 8) договорот за закуп;
- 9) име и презиме на сопственици или официјален претставник на сопственикот на посебниот дел и
- 10) податоци за договор за заемни односи.

(2) Податоците од ставот (1) на овој член на барање на општината ги доставува управителот, заедницата на сопственици или сопствениците на посебните делови, кои се должни секоја промена во регистарот да ја евидентираат редовно и веднаш да ја достават до општината.

Член 114

Содржина на регистарот за управители на станбени згради

(1) Во регистарот на управители на станбени згради се запишуваат следниве податоци:

- 1) назив и седиште на правното лице, односно назив и седиште на заедницата на сопственици и
- 2) број и датум на договорот за управувачки услуги, односно број и датум на статутот на заедницата на сопственици.

(2) Податоците за упис во регистарот на управители на станбени згради, односно промената на податоците се врши на барање на управителот или претседателот на заедницата на сопственици.

(3) Како доказ за упис на податоците во регистарот на управители на станбени згради управителот приложува договор за извршување на услуги за управување, а претседателот на заедницата на сопственици решение од уписот во централниот регистар.

(4) Органот кој го води регистарот по барањето за упис одлучува во рок од 30 дена од денот на приемот.

(5) Ако органот утврди дека зградата не е запишана во регистарот од членот 113 на овој закон, предлогот за упис не е целосен или е доставен од неовластено лице, го известува предлагачот и ќе определи рок кој не може да биде пократок од 15 дена ниту подолг од 30 дена, во кој треба да се отстранат утврдените недостатоци.

XIII. НАДЗОР

Член 115

Управен надзор

Надзорот над спроведувањето на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа од овој закон го врши органот на државната управа надлежен за работите од станбено-комуналната област.

Член 116

Инспекциски надзор

(1) Инспекцискиот надзор над примената на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон го вршат овластени инспектори за домување во општините и општините во градот Скопје во рамките на надлежната инспекциска служба (во натамошниот текст: овластен инспектор за домување).

(2) Доколку општините, односно општините во градот Скопје немаат назначено овластени инспектори за домување, инспекцискиот надзор го вршат инспектори при Државниот комунален инспекторат во име и за сметка на општините, односно општините во градот Скопје.

Член 117

Овластени инспектори за домување

Овластен инспектор за домување може да биде лице кое ги исполнува условите за инспектор согласно со Законот за инспекциски надзор.

Член 118

Права и должности на инспекторот

(1) При вршење на инспекцискиот надзор овластените инспектори за домување од членот 116 на овој закон имаат право да вршат надзор над станбени, станбено-деловни и деловно-станбените згради дали управувањето со истите се врши согласно со одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, дали се почитуваат пропишаните норми и стандардите за домување, дали управителот продолжува да ги исполнува условите врз основа на кои му е издадена лиценцата и дали се уредени закупничките односи согласно со овој закон.

(2) При вршењето на инспекцискиот надзор, инспекторот од ставот (1) на овој член, може да побара присуство на овластено службено лице од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на внатрешните работи.

(3) Доколку инспекторот од ставот (1) на овој член при инспекцискиот надзор утврди дека правното лице не ги исполнува условите врз основа на кои му е издадена лиценцата, за тоа доставува известување до Регулаторната комисија за домување во рок од осум дена заради поведување на постапка за одземање на лиценца.

Член 118-а

Избришан3

Член 119

Увид во документите на станбената зграда

(1) Управителот, односно претседателот на заедницата на сопственици и сопствениците на посебните делови во станбените, станбено-деловните и деловно- станбените згради или закупците, се должни да им овозможат на инспекторите од членот 116 на овој закон, непречено извршување на работите на инспекцискиот надзор, да им ги стави на увид исправите и податоците кои се потребни за вршење на надзорот, како и да им овозможи пристап до просториите и документите кои се предмет на инспекцискиот надзор.

(2) Управителот, односно претседателот на заедницата на сопственици е должен да му овозможи на инспекторот, на негово барање, да ги провери сите документи поврзани со управувањето на станбената зграда.

Член 120

Записник и решение од инспекциски надзор

(1) При вршење на инспекцискиот надзор инспекторите од членот 116 од овој закон изрекуваат инспекциски мерки за отстранување на утврдените неправилности и недостатоци согласно со Законот за инспекциски надзор.

(2) Ако при вршењето на инспекцискиот надзор инспекторот утврди недостатоци, може со решение да изрече опомена и определува рок во кој субјектот на инспекциски надзор е должен да ги отстрани неправилностите и недостатоците, утврдени со записник.

(3) Кога утврдените неправилности и недостатоци од членовите 10 став (3), 11, 12 и 54 од овој закон, можат да предизвикаат или предизвикуваат непосредна опасност по животот и здравјето на луѓето или финансиска штета или штета по имотот од поголема вредност или загрозување на животната средина или загрозување на јавниот интерес, инспекторот со решение изрекува инспекциска мерка, како задолжување, наредба, забрана и друга мерка, со која најсоодветно ќе се постигне целта на инспекцискиот надзор.

(4) Против решението на инспекторите од членот 116 од овој закон, може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на решението до надлежниот орган за одлучување во втор степен.

(5) Жалбата изјавена против решението на инспекторите од членот 116 од овој закон не го одлага извршувањето на решението.

(6) За изречените опомени од ставот (2) на овој член, инспекторите од членот 116 од овој закон водат евиденција.

(7) Формата и содржината на евиденцијата од ставот (6) на овој член ја пропишува градоначалникот на општината односно градот Скопје.

Член 120-а

Избришан4

Член 121

Извршување на решение

Избришан5

Член 122

Трошоци на постапката

Избришан6

Член 122-а

Избришан7

Член 122-б

Избришан8

Член 123

Надзор над законитоста на работењето

Надзорот над законитоста на работата на органите на општините, на општините во градот Скопје и градот Скопје, го врши органот на државна управа надлежен за работите од станбено-комуналната област.

Член 124

Спроведување на надзор

(1) При спроведување на надзорот над законитоста на работата на органите на општините, на општините во градот Скопје и градот Скопје, органот на државната управа надлежен за работите од станбено-комуналната област, ги врши следниве работи:

- 1) ја следи законитоста на работата на органите на општините, на општините во градот Скопје и градот Скопје и презема мерки, активности и поднесува иницијативи за остварување на надлежностите на општината што се однесуваат на домувањето;
- 2) укажува на органите на општините, на општините во градот Скопје и градот Скопје, на пречекорувањето на нивните надлежности утврдени со овој закон и предлага соодветни мерки за надминување на таа состојба;
- 3) укажува на определени материјални и процедурални недостатоци во работата на овие органи

што би можеле да го оневозможат вршењето на работите утврдени со овој закон, а кои се од јавен интерес и од локално значење;

4) дава препораки за доследно спроведување на надлежностите на општината за работите што треба да ги вршат согласно со овој закон, а на барање на органите на општините, на општините во градот Скопје и градот Скопје;

5) го следи навременото донесување на актите утврдени со овој закон;

6) поднесува иницијативи и предлози ако констатира неспроведување од овој закон како резултат на судир на надлежности меѓу нив;

7) дава мислење и стручна помош на барање на органите на општините, на општините во градот Скопје и градот Скопје по предлог - прописите кои произлегуваат од овој закон;

8) го следи остварувањето на јавноста во работата на органите на општините, на општините во градот Скопје и градот Скопје, особено од аспект на редовно, навремено, точно и целосно известување на граѓаните за работите утврдени со овој закон и

9) навремено ги известува органите на општините, на општините во градот Скопје и градот Скопје за констатираните состојби во нивната работа, односно за работите што се однесуваат на домувањето и за преземените мерки при вршењето на надзорот.

(2) За преземените мерки и активности од ставот (1) на овој член органот на државната управа надлежен за работите од станбено-комуналната област ги информира органите на општините, на општините во градот Скопје и градот Скопје.

(3) Ако и покрај укажувањата и преземените мерки и активности органите на општините, на општините во градот Скопје и градот Скопје, не го обезбедат извршувањето на работите од ставот (1) на овој член, може да им се одземе или ограничи вршењето на надлежноста.

(4) Вршењето на одземените работи го презема органот на државната управата надлежен за работите од станбено-комуналната област, но најмногу до една година од денот на нивното преземање.

(5) Органот на државната управа надлежен за работите од станбено- комуналната област, одземените работи од надлежност на општината, ги врши во име и за сметка на општината и за тоа ќе ги извести органите на општините, на општините во градот Скопје и градот Скопје, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на локалната самоуправа и органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на финансиите.

XIV. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 125

Прекршоци

(1) Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице - управител, односно заедница на сопственици, ако:

1) не ја спроведе извршната судска одлука во рокот определен согласно со членот 13 став (2) од овој закон;

2) не ги извршува обврските од членот 19 на овој закон;

3) не ги извршува обврските од членот 20 на овој закон;

4) постапува спротивно на членот 27 од овој закон;

5) постапува спротивно на членот 30 од овој закон;

6) не достави извештај до собирот на сопственици (член 31 став (1));

- 7) не овозможи увид во договор склучен со трети лица (член 32);
- 8) не му издава пресметка за трошоците на секој сопственик, или во пресметката за трошоци одвоено не го прикаже секој трошок на работење и одржување (член 33);
- 9) не издаде потврда за неплатените обврски (член 34 став (1));
- 10) постапува спротивно на членот 42 од овој закон;
- 11) не обезбеди сите уплати на сопствениците на посебните делови во резервниот фонд да се евидентираат книговодствено одвоено од имотот на управителот (член 45 став (1));
- 12) не води одвоена книговодствена евиденција за секоја станбена зграда и секој сопственик, спротивно на членот 45 став (3) од овој закон;
- 13) не постапи согласно со членот 47 ставови (3) и (4) од овој закон;
- 14) не постапи согласно со членот 53 став (1) од овој закон;
- 15) не постапи согласно со членот 59-а ставови (2) и (4) од овој закон;
- 16) не води единствена сметководствена книговодствена евиденција за трошоците на управување и средствата од резервниот фонд (член 61 став (2));
- 17) на барање на општината не ги достави податоците од членот 113 на овој закон;
- 18) врши дејности на управување со станбена зграда без лиценца издадена од Регулаторната комисија за домување (член 10 став (3));
- 19) склучи договор за управување со заедница на сопственици без претходно да е избришана заедницата на сопственици во Централниот регистар на Република Северна Македонија (член 22 став (4));
- 20) регистрираат заедница на сопственици во Централниот регистар на Република Северна Македонија без претходно да го раскинат договорот за управувачки услуги со управителот (член 22 став (5));
- 21) не постапи согласно со членот 11 став (10) од овој закон и
- 22) не постапи согласно со членот 119 од овој закон.

(2) Глоба во висина од 200 до 300 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице – управител односно заедница на сопственици.

Член 126

Прекршоци

Глоба во износ од 300 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно или физичко лице сопственик на стан или деловен простор во станбена зграда, односно закупец, ако:

- 1) редовно не го одржува станот, односно не се грижи за одржувањето на станбената зграда, согласно со членот 11 став (4) на овој закон;
- 2) не го спроведува донесениот план за одржување (член 12 став (6));
- 3) редовно и навремено не ги плаќа надоместоците за оржување или другите видови надоместоци (член 28);
- 4) не даде овластување на друго лице (член 60 став (3));
- 5) месечно не го плаќа својот дел од трошоците за управување и во резервниот фонд (член 62 став (1));
- 6) издаде или користи стан или дел од стан во закуп или подзакуп без склучен договор за закуп согласно со членот 66 ставови (1), (2) и (3) на овој закон;
- 7) постапи спротивно на членот 66 став (4) од овој закон;
- 8) не достави примерок од договорот за закуп до органот на управата надлежен за работите на јавните приходи и до надлежната служба на општината (член 70 став (4));
- 9) на барање на општината не ги достави податоците од членот 113 став (1) на овој закон и

10) не постапи согласно со членот 119 од овој закон.

(2) Глоба во износ 200 до 300 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член на физичкото лице – управител на правното лице сопственик, односно закупец на стан или деловен простор во станбената зграда.

Член 126-а

(1) Глоба во износ од 25 до 50 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на овластено службено лице во Регулаторната комисија за домување ако не ги побара доказите по службена должност во рокот утврден во членот 10, став (5) од овој закон.

(2) Глоба во износ од 25 до 50 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на овластеното службено лице од надлежниот јавен орган од кој се побарани доказите ако не ги достави бараните докази во рокот утврден во членот 10, став (6) од овој закон.

Член 127

Прекршоци

(1) Глоба во износ од 700 до 1.000 евра во денарска противвредност во денарска противвредност ќе и се изрече за прекршок на Регулаторната комисија ако не достави одговор на барањето за проверка на висината на непрофитната закупнина од членот 95 став (1) на овој закон.⁹

(2) Глоба во износ од 400 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на службеното лице во општината, односно општините во градот Скопје, ако не води регистар на станбени згради и станови, како и регистар на управители на станбени згради од членот 112 на овој закон.

(3) Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во општината, односно општините во Градот Скопје, ако не назначи овластен инспектор за домување од членот 116 од овој закон.

Член 128

(1) Прекршочната постапка за прекршоците предвидени со овој закон се води пред надлежен суд.

(2) За прекршоците предвидени со овој закон, инспекторите од членот 116 од овој закон, пред поднесување на барање за поведување на прекршочна постапка пред надлежен суд ќе спроведат постапка за порамнување со издавање на прекршочен платен налог согласно со Законот за прекршоците.

(3) Формата и содржината на прекршочниот платен налог ја пропишува министерот кој раководи со органот на државна управа надлежен за вршење на работите од областа на комуналните работи.

(4) Одмерувањето на висината на глобата која е пропишана согласно со овој закон се врши согласно со Законот за прекршоците.

Член 129

Избришан10

Член 130

Избришан11

Член 130-а

Избришан12

XV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 131

Право на откуп и закуп на стан на носители на правото на користење на стан

(1) Носителот на правото на користење на стан на кој права, должности и одговорности во поглед на располагањето има Република Северна Македонија, а кој го користи станот врз основа на акт и/или договор за користење на станот донесен пред 16 мај 1998 година, како и член на семејно домаќинство кој по смртта на носителот на правото на користење на станот го користи станот врз основа на акт на надлежен орган со кој се стекнал со правото на закуп и откуп на станот, е должен да поднесе барање за откуп на станот до органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област најдоцна до 31 декември 2010 година.

(2) Носителите на правото на користење на стан кои нема да поднесат барање за откуп на станот во рокот определен во ставот (1) на овој член се должни да поднесат барање за закуп на станот до органот од членот 99 став (4) на овој закон најдоцна до 31 јуни 2011 година и со овие лица ќе се склучи договор за непрофитен закуп на начин и во постапка пропишани со актот од членот 65 став (3) на овој закон. Договорот за закуп го склучува правното лице од членот 99 став (2) на овој закон.

(3) Доколку лицата од ставот (2) на овој член не ги исполнуваат условите за склучување на договор за непрофитен закуп, со истите, правното лице од членот 99 став (2) на овој закон ќе склучи договор за пазарен закуп.

(4) Носителите на правото на користење на стан кои нема да постапат согласно со ставовите (1) и (2) на овој член и нема да склучат договор за купопродажба, односно непрофитен закуп, им престанува правото на користење на станот, ќе се сметаат за лица кои го користат станот без правен основ и ќе се применат одредбите од членот 87 на овој закон.

(5) Лицата кои се стекнале со правото на закуп и откуп на стан согласно со Законот за денационализација и Законот за припадниците на безбедносните сили и членовите на нивните семејства, можат да поднесат барање за откуп на станот без оглед кога е донесен актот за користење на станот и за овие лица не се применува рокот за поднесување барање за откуп на стан определен во ставот (1) на овој член.

(6) Доколку правното лице од членот 99 став (2) од овој закон утврди неусогласеност меѓу површината на станот запишана во имотниот лист со површината на станот наведена во договорот за користење, односно договорот за закуп на станот, правното лице од членот 99 став (2) од овој

закон ќе склучи анекс на договорот за користење, односно договорот за закуп на станот со кој ќе се изврши усогласување со површината на станот запишана во имотниот лист.

(7) Продажбата на становите од ставовите (1) и (4) од овој член ќе се спроведе согласно со Законот за продажба на станови во општествена сопственост. Пред склучување на договорот за продажба на станот правното лице од членот 99 став (2) од овој закон изготвува пресметка со која го утврдува износот на неплатената закупнина, односно надоместокот за користење на станот во која се засметува и пристигнатата камата. Неплатената закупнина, односно надоместокот за користење на станот со засметана камата утврдени со пресметката, може во цел износ да се додаде на продажната цена на станот. Лицата кои се стекнале со правото за откуп на станот се ослободени од плаќање на износот на неплатената закупнина односно надоместокот за користење на стан со засметаната камата доколку истите приложат доказ до правното лице од членот 99 став (2) од овој закон дека се приматели на социјална или постојана парична помош.

Член 132

Право на пренос на правото на користење на стан

(1) Членовите на семејно домаќинство корисници на станот, по смртта на носителот на правото на користење на станот, можат да поднесат барање за пренос на правото на користење на стан до органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област и, доколку ги исполнуваат условите, органот ќе донесе акт со кој станот се дава под закуп со право на откуп.

(2) За пренос на правото на користење на стан треба да се исполнети следниве услови:

- да постои акт и/или договор за користење на станот на име на носителот на правото на користење на станот,
- барателот да е член на семејното домаќинство и да живеел во заедница со носителот на правото на користење на станот,
- барателот да е државјанин на Република Северна Македонија,
- барателот да не е сопственик на стан или куќа на територијата на Република Северна Македонија и
- барателот да е единствен носител на правото за пренос на правото на користење на станот.

(3) Кон барањето за пренос на правото за користење на стан се доставува следнава документација:

- акт и/или договор за користење на станот на име на носителот на правото на користење на станот,
- извод од матичната книга на умрените за носителот на правото на користење на станот,
- извод од матичната книга на венчаните или извод од матичната книга на родените за барателот,
- уверение за државјанство на барателот,
- уверение за жителство на барателот,
- копија од личната карта на барателот,
- изјава заверена на нотар со која барателот потврдува дека нема во сопственост стан или куќа на територијата на Република Северна Македонија и
- изјава заверена на нотар со која барателот потврдува дека е единствен носител на правото за пренос на правото на користење на стан.

(4) Доколку повеќе членови на семејно домаќинство се стекнале со правото за пренос на правото на користење на стан, барателот треба да достави изјава заверена на нотар дадена од останатите носители на ова право, со која му се дава согласност за пренос на правото на користење на стан или одлука од надлежен суд со која е утврдено ова право.

(5) Документацијата од ставовите (3) и (4) на овој член се доставува во оригинал или копија заверена на нотар.

(6) Членовите на семејно домаќинство кои врз основа на актот од ставот (1) на овој член ќе се стекнат со закуп со право на откуп на станот, се должни барањето за откуп на станот да го поднесат до органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област, најдоцна до 31 декември 2010 година.

(7) Членовите на семејно домаќинство кои нема да се стекнат со правото на користење на стан ќе се сметаат за корисници на стан во сопственост на Република Северна Македонија без соодветен акт за доделување и користење на станот.

Член 133

Валидност на договорите за закуп на стан

(1) Договорите за закуп на стан склучени до денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе се усогласат со одредбите на овој закон во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон доколку тоа е поповолно за закупците.

(2) Сите договори за закуп на стан склучени до денот на влегувањето во сила на овој закон ќе се запишат во регистарот на станбени згради и станови во рок од шест месеца од денот на востановувањето на регистарот.

Член 134

Рок за определување на управител или формирање на заедница на сопственици

(1) Сопствениците на посебните делови се должни најдоцна во рок од една година од влегувањето во сила на овој закон да определат управител или регистрираат заедница на сопственици согласно со овој закон.

(2) Со определувањето на управител или со регистрирањето на заедницата на сопственици престануваат да постојат куќните совети.

(3) Доколку сопствениците на посебните делови не определат управител или не регистрираат заедница на сопственици во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон, управителот го определува судот за вонпарнична постапка на предлог на кој било од сопствениците на посебните делови.

Член 135

Нумерирање и означување на становите

Нумерирањето и означувањето на становите во станбените згради согласно со овој закон ќе се изврши во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 136

Примена на прописите

Споровите што се започнати според прописите што се применувале до влегувањето во сила на овој закон ќе продолжат според тие прописи.

Член 137

Подзаконски прописи

(1) Подзаконските прописи предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) До денот на влегувањето во сила на прописите од ставот (1) на овој член ќе се применуваат постојните прописи.

Член 138

Општините, општините во градот Скопје и градот Скопје се должни да востановат регистри од членот 112 став (1) на овој закон во рок од три месеца од денот на влегувањето во сила на прописот од членот 112 став (2) на овој закон.

Член 139

Корисници на стан во сопственост на Република Северна Македонија без соодветно оформена документација

Укинат 13

Член 140

Престанување на важење на закон

Со денот на влегувањето во сила на овој закон, престанува да важи Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ број 21/1998, 48/2000, 39/2003, 96/2004, 120/2005 и 13/2007).

Член 141

Влегување во сила

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Северна Македонија".

ОДРЕДБИ ОД ЗАКОНИ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И/ИЛИ ДОПОЛНУВАЊЕ

Закон за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 57/2010):

Член 9

Постапките по барањата за откуп на стан и пренос на правото на користење на стан, започнати пред влегувањето во сила на овој закон, ќе продолжат согласно со одредбите на овој закон.

Закон за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 36/2011, 55/2013, 163/2013 и 42/2014):

Член 39

Корисници на станови за кои се водат судски постапки, станови за кои ќе се одлучи да не се продаваат, односно да бидат заменети со друг стан од страна на Владата на Република Северна Македонија, станови кои до 31 декември 2010 година не се внесени во евиденцијата на станови во сопственост на Република Северна Македонија и станови за кои се водат постапки за пренос на правото на користење на стан имаат право да поднесат барање за откуп на станот по завршувањето на постапките.

Член 40

Начин, услови и постапка за продажба и закуп на станови во сопственост на Република Северна Македонија, кои се користат од лица без соодветен акт за доделување и користење.

Под користење на стан во сопственост на Република Северна Македонија без соодветен акт за доделување и користење, во смисла на овој закон, се подразбира користење на стан од страна на лице кое е вселено и користи стан во сопственост на Република Северна Македонија, без акт за доделување и користење на станот издаден од надлежен орган и без договор за користење, односно закуп на станот.

Лицата кои користат стан во сопственост на Република Северна Македонија без соодветен акт за доделување и користење на станот и се вселиле во станот заклучно со денот на влегувањето во сила на Законот за домување 13 август 2009 година, се должни во рок од шест месеци од влегувањето во сила на овој закон, да поднесат барање за:

- купување на стан до правното лице од членот 99 став (2) на овој закон или
- закуп на стан до Комисијата за станбени прашања при Владата на Република Северна Македонија.

Користењето на станот, во рокот определен од ставот 2 на овој член се утврдува врз основа на евиденцијата на правното лице од членот 99 став (2) на овој закон и изјави на корисниците.

Со лицата од ставот 2 алинеја 1 на овој член ќе се склучат договори за продажба на станот, доколку ги исполнуваат следниве услови:

- лицето да е државјанин на Република Северна Македонија и
- лицето, неговиот брачен другар и членовите на неговото семејно домаќинство да немаат стан, куќа, куќа за одмор или деловен простор во нивна сопственост или да не се корисници на друг стан или деловен простор во државна сопственост на територијата на Република Северна Македонија.

Кон барањето за купување на станот, лицето ја доставува следнава документација:

- уверение за државјанство,
- уверение за жителство,
- копија од лична карта, која ќе се користи согласно со Законот за заштита на лични податоци,
- изјави заверени кај нотар од лицето, неговиот брачен другар и другите членови на неговото семејното домаќинство дека немаат стан, куќа, куќа за одмор или деловен простор во нивна сопственост или да не се корисници на друг стан или деловен простор во државна сопственост на територијата на Република Северна Македонија,
- потврда од органот надлежен за водење на јавната книга за запишување на правата на недвижности дека лицето, неговиот брачен другар и другите членови на неговото семејно домаќинство не се запишани како носители на право во катастарот на недвижности и
- изјава заверена кај нотар дека го користи станот и од кога го користи.

Член 41

Постапката за продажба на стан од членот 40 став 1 на овој закон, ја спроведува правното лице од членот 99 став (2) на овој закон во рок од три месеци од доставување на комплетното барање.

Средствата остварени од продажбата на становите ќе се уплаќаат на посебна наменска сметка на правното лице од членот 99 став (2) на овој закон за изградба на станови во сопственост на Република Северна Македонија согласно со годишната програма за изградба и одржување на станбениот простор во

сопственост на Република Северна Македонија.

Продажбата на становите се врши во готово или на одложено плаќање со учество од 30% од цената на станот, а остатокот од цената се исплатува најмногу до 180 еднакви месечни рати со годишна камата од 7,2%.

Со барателите кои ги исполнуваат условите и се стекнуваат со право на купување на станот, по претходно мислење од Државното правобранителство на Република Северна Македонија, правното лице од членот 99 став (2) на овој закон склучува договор за продажба на станот.

Вредноста на станот се определува согласно со Уредбата за методологијата за утврдување на вредноста на станот, како и методологијата за утврдување на висината на закупнината, висината на непрофитната закупнина, начинот на плаќање на закупнината, просторните норми, начинот на користење на станот, постапката за доделување на непрофитни станови, станови за службени потреби, за привремен закуп, закуп на станови за определена намена.

Пред склучувањето на договорот за продажба на станот, правното лице од членот 99 став (2) на овој закон изготвува пресметка на надоместокот за претходното користење на станот која се пресметува во висина на закупнината којашто важела во периодот на користењето на станот. Неплатениот надоместок за претходното користење на станот може во цел износ да се додаде на продажната цена на станот.

Член 42

Предмет на продажба не може да биде стан:

- во објект од времен карактер, кој не се задржува со урбанистичкиот план,
- во експроприран објект,
- наменет за социјално домување;
- во објект опфатен со Законот за денационализација,
- даден на користење согласно со Уредбата за начинот, условите и постапката за давање под закуп на станови во сопственост на Република Северна Македонија и
- соби во објекти кои не се сметаат за станови, во смисла на овој закон.

(2) По исклучок од ставот (1) алинеја 5 на овој член предмет на продажба може да бидат станови за кои во актот за доделување и/или во договорот за закуп е утврдено право на откуп.

Член 43

За барањата за доделување на стан под закуп, согласно со членот 40 став 2 алинеја 2 на овој закон одлучува Комисијата за станбени прашања при Владата на Република Северна Македонија, согласно со одредбите на Законот за општата управна постапка, доколку лицето - подносител на барањето ги исполнува следниве услови:

- лицето да е државјанин на Република Северна Македонија и
- лицето, неговиот брачен другар и членовите на неговото семејно домаќинство да немаат стан, куќа, куќа за одмор или деловен простор во нивна сопственост или да не се корисници на друг стан или деловен простор во државна сопственост на територијата на Република Северна Македонија.

Кон барањето за доделување на стан под закуп, лицето - подносител на барањето ја доставува документацијата определена со членот 26 став (1) точки 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 и 10 од Уредбата за методологијата за утврдување на вредноста на станот, како и методологијата за утврдување на висината на закупнината, висината на непрофитната закупнина, начинот на плаќање на закупнината, просторните норми, начинот на користење на станот, постапката за доделување на непрофитни станови, станови за службени потреби, за привремен закуп, закуп на станови за определена намена, како и изјава заверена кај нотар дека го користи станот и од кога го користи, изјава за намирени обврски за користењето на станот или изјава за постигнат договор за одложено плаќање на долгот.

Договорите за закуп, согласно со решението на комисијата од ставот 1 на овој член ги склучува правното лице од членот 99 став (2) на овој закон.

Член 44

Лицата кои нема да поднесат барање за купување на станот или за склучување на договор за закуп на станот во рокот од членот 40 став 2 на овој закон, односно не склучат договор за купопродажба на станот или договор за закуп на станот во рок од 15 дена од денот на доставувањето на актот со кој се одлучува за продажба на станот, односно за доделување под закуп, ќе се сметаат за лица кои го користат станот без правен основ и ќе се применат одредбите од членот 87 на овој закон.

Член 45

Доколку сопствениците на посебните делови не определат управител или не регистрираат заедница на сопственици во рок од една година од денот на влегувањето во сила од овој закон, на барање на овластениот инспектор за домување во соодветната општина, управителот го определува судот во вонпарнична постапка

избран од регистерот на управители на станбени згради од членот 109 став (1) точка 6 на овој закон.

Член 46

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Подзаконските акти од членот 33 став (9) на овој закон ќе се донесат во рок од 15 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До влегувањето во сила на подзаконските акти од ставот 1 на овој член ќе се применуваат постојните подзаконски акти.

Член 48

Постапките по барањата за откуп на стан и пренос на правото на користење на стан започнати пред влегувањето во сила на овој закон ќе продолжат согласно со одредбите на овој закон.

Закон за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 36/2011):

Член 47

Одредбите од членовите 1, 25, 26, 27, 28, 30 и 32 на овој закон ќе започнат да се применуваат со денот на започнувањето на примената на Законот за инспекцискиот надзор.

Закон за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 54/2011):

Член 5

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од 15 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

По донесувањето на подзаконските акти предвидени со овој закон истите веднаш, а најдоцна во рок од 24 часа се објавуваат на веб страницата на Министерството за транспорт и врски.

Закон за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 55/2013):

Член 16

Корисниците на станови за кои се водат постапки за откуп на стан, односно пренос на правото на користење на стан согласно со членовите 131 и 132 од Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ број 99/2009, 57/10, 36/11, 54/11 и 13/12), во кои не го оствариле правото на откуп, односно правото на пренос на правото на користење на стан, може да поднесат барање за купување на станот до Акционерското друштво за изградба и стопанисување со станбен простор и со деловен простор од значење за Републиката или барање за закуп на станот до Комисијата за станбени прашања при Владата на Република Северна Македонија како баратели кои го користат станот без соодветен акт за доделување и користење, во рок од 30 месеци од денот на завршувањето на постапките за откуп на стан, односно пренос на правото на користење на стан во органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област.

Користењето на станот се утврдува врз основа на евиденцијата на Акционерското друштво за изградба и стопанисување со станбен простор и со деловен простор од значење за Републиката и изјави на корисниците.

Со лицата - корисници на стан од ставот (1) на овој член Акционерското друштво за изградба и стопанисување со станбен простор и со деловен простор од значење за Републиката ќе склучи договори за продажба на станот, доколку ги исполнуваат следниве услови:

- лицето да е државјанин на Република Северна Македонија и
- лицето, неговиот брачен другар и членовите на неговото семејно домаќинство да немаат стан, куќа, куќа за одмор или деловен простор во нивна сопственост или да не се корисници на друг стан или деловен простор во државна сопственост на територијата на Република Северна Македонија.

Кон барањето за купување на станот, лицето ја доставува следнава документација:

- уверение за државјанство,
- уверение за жителство,
- копија од лична карта која ќе се користи согласно со Законот за заштита на личните податоци,
- изјави заверени кај нотар од лицето, неговиот брачен другар и другите членови на неговото семејно домаќинство дека немаат стан, куќа, куќа за одмор или деловен простор во нивна сопственост или да не се

корисници на друг стан или деловен простор во државна сопственост на територијата на Република Северна Македонија,

- потврда од органот надлежен за водење на јавната книга за запишување на правата на недвижности дека лицето, неговиот брачен другар и другите членови на неговото семејно домаќинство не се запишани како носители на право во катастарот на недвижности и

- изјава заверена кај нотар дека го користи станот и од кога го користи.

Постапката за продажба на становите од овој член се спроведува согласно со членот 41 од Законот за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ број 36/11).

За барањата на лицата - корисници на стан од ставот (1) на овој член за склучување на договори за закуп на стан одлучува Комисија за станбени прашања при Владата на Република Северна Македонија согласно со одредбите од Законот за општата управна постапка, доколку лицето - подносител на барањето ги исполнува следниве услови:

-лицето да е државјанин на Република Северна Македонија и

-лицето, неговиот брачен другар и членовите на неговото семејно домаќинство да немаат стан, куќа, куќа за одмор или деловен простор во нивна сопственост или да не се корисници на друг стан или деловен простор во државна сопственост на територијата на Република Северна Македонија.

Кон барањето за доделување на стан под закуп лицето - подносител на барањето ја доставува документацијата определена со членот 26 став (1) точки 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 и 10 од Уредбата за методологијата за утврдување на вредноста на станот, како и методологијата за утврдување на висината на закупнината, висината на непрофитната закупнина, начинот на плаќање на закупнината, просторните норми, начинот на користење на станот, постапката за доделување на непрофитни станови, станови за службени потреби, за привремен закуп, закуп на станови за определена намена, како и изјава заверена кај нотар дека го користи станот и од кога го користи, изјава за намирени обврски за користењето на станот или изјава за постигнат договор за одложено плаќање на долгот.

Договорите за закуп, согласно со решението на Комисијата од ставот 1 на овој член, ги склучува Акционерското друштво за изградба и стопанисување со станбен простор и со деловен простор од значење за Републиката.

Лицата од ставот (1) на овој член кои нема да поднесат барање за купување на станот или за склучување на договор за закуп на станот во рокот од ставот 1 на овој член, односно не склучат договор за купопродажба на станот или договор за закуп на станот во рок од 15 дена од денот на доставувањето на актот со кој се одлучува за продажба на станот, односно за доделување под закуп, ќе се сметаат за лица кои го користат станот без правен основ и ќе се применат одредбите од членот 87 од овој закон.

Закон за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 163/2013 и 42/2014):

Член 14

Постапката за продажба на становите од членот 42 од Законот за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ број 36/11), членот 15 од Законот за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ број 55/13) и членот 13 од Законот за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ број 163/13) ја спроведува правното лице од членот 99 став (2) од овој закон по барање поднесено од страна на лицата на кои им е доделен станот со актот за доделување и/или имаат склучено договор за закуп.

Со лицата од ставот 1 на овој член ќе се склучат договори за продажба на станот, доколку ги исполнуваат следниве услови:

- лицето да е државјанин на Република Северна Македонија и

- лицето, неговиот брачен другар и членовите на неговото семејно домаќинство да немаат стан, куќа, куќа за одмор или деловен простор во нивна сопственост или да не се корисници на друг стан или деловен простор во државна сопственост на територијата на Република Северна Македонија.

Кон барањето за купување на станот, лицето од ставот 1 на овој член ја доставува следнава документација:

- уверение за државјанство,

- уверение за жителство,

- копија од лична карта, која ќе се користи согласно со Законот за заштита на лични податоци,

- изјави заверени кај нотар од лицето, неговиот брачен другар и другите членови на неговото семејно домаќинство дека немаат стан, куќа, куќа за одмор или деловен простор во нивна сопственост или да не се

корисници на друг стан или деловен простор во државна сопственост на територијата на Република Северна Македонија,

- потврда од органот надлежен за водење на јавната книга за запишување на правата на недвижности дека лицето, неговиот брачен другар и другите членови на неговото семејно домаќинство не се запишани како носители на право во катастарот на недвижности и

- изјава заверена кај нотар од лицето дека го користи станот и од кога го користи.

Користењето на станот се утврдува врз основа на евиденцијата на правното лице од членот 99 став (2) од овој закон и изјави на корисниците.

Средствата остварени од продажбата на становите ќе се уплаќаат на посебна наменска сметка на правното лице од членот 99 став (2) од овој закон за изградба на станови во сопственост на Република Северна Македонија согласно со годишната програма за изградба, продажба и одржување на станбениот простор во сопственост на Република Северна Македонија.

Продажбата на становите се врши во готово или на одложено плаќање со учество од 30% од цената на станот, а остатокот од цената се исплатува најмногу до 180 еднакви месечни рати со годишна камата од 7,2%.

Вредноста на станот се определува согласно со актот од членот 65 став (3) од овој закон.

Со барателите кои ги исполнуваат условите и се стекнуваат со право на купување на станот, по претходно мислење од Државното правобранителство на Република Северна Македонија, правното лице од членот 99 став (2) од овој закон склучува договор за продажба на станот во рок од 15 дена од денот на доставувањето на мислењето од Државното правобранителство на Република Северна Македонија.

Пред склучувањето на договорот за продажба на станот правното лице од членот 99 став (2) од овој закон изготвува пресметка на надоместокот за претходното користење на станот која се пресметува во висина на закупнината којашто важела во периодот на користењето на станот. Неплатениот надоместок за претходното користење на станот може во цел износ да се додаде на продажната цена на станот.

Член 15

Барањето од членот 14 став (1) од овој закон лицата го поднесуваат во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Доколку лицата нема да поднесат барање за купување на станот во рокот од ставот 1 на овој член, односно не склучат договор за купопродажба на станот во рок од 15 дена од денот на доставувањето на мислењето од Државното правобранителство на Република Северна Македонија, ќе се сметаат за лица кои користат стан во сопственост на Република Северна Македонија под закуп без право на откуп.

Член 16

Правните лица кои до денот на влегувањето во сила на овој закон стекнале лиценца за управител за вршење на дејности на управувањето со станбена зграда се должни во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон да ја исполнат обврската за паричен влог утврдена во членот 10 став (4) алинеја 1 од овој закон и да достават тековна состојба од Централниот регистар на Република Северна Македонија до Регулаторната комисија за домување.

Закон за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 163/2013):

Член 17

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а одредбите од членовите 8, 9 и 10 од овој закон ќе започнат да се применуваат од 1 мај 2014 година.

Закон за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 42/2014):

Член 13

Претседателот и членовите на Регулаторната комисија именувани до денот на започнувањето на примената на членовите 3 и 4 од овој закон продолжуваат да ја вршат функцијата до истекот на мандатот за кој се именувани.

Закон за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 42/2014):

Член 14

Одредбите на членовите 3 и 4 од овој закон ќе започнат да се применуваат во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон, освен одредбите кои се однесуваат на условот за познавање на странски јазик кои ќе започнат да се применуваат по две години од денот на влегувањето во сила на овој закон. Одредбите на членот 5 од овој закон ќе започнат да се применуваат со денот на започнувањето со примена на Законот за вработените во јавниот сектор („Службен весник на Република Македонија“ број 27/14) и Законот за административните службеници („Службен весник на Република Македонија“ број 27/14).

Закон за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 199/2014):

Член 7

(1) Носителот на правото на користење на стан на кој права, должности и одговорности во поглед на располагањето има Република Северна Македонија кој го користи станот врз основа на акт и/или договор за користење на станот донесен пред 16 мај 1998 година и член на семејно домаќинство кој по смртта на носителот на правото на користење на станот го користи станот врз основа на акт на надлежен орган со кој се стекнал со правото на закуп и откуп на станот, како и членовите на семејното домаќинство кои го користат станот по смртта на носителот на правото на користење на станот, а кои не поднеле барање за откуп односно барање за пренос на правото на користење на стан до органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област до 31 декември 2010 година како и лицата кои до 31 декември 2010 година поднеле барање до органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област но кои во постапката не го оствариле правото на откуп на станот односно правото на пренос на правото на користење на стан од причина што кумулативно не поседувале акт за доделување на стан и договор за користење на стан донесени пред 16 мај 1998 година, должни се да поднесат барање за откуп на станот односно барање за пренос на правото на користење на стан до органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област до 31 март 2015 година.

(2) Кон барањето за откуп на стан од ставот (1) на овој член барателот е должен да ја достави следната документација во оригинал или копија заверена кај нотар:

- акт за доделување на станот или договор за користење на станот донесени пред 16 мај 1998 година,
- копија од лична карта на барателот која ќе се користи согласно Законот за заштита на лични податоци,
- уверение за државјанство за барателот и
- изјава заверена кај нотар со која барателот потврдува дека нема во сопственост стан или куќа на територијата на Република Северна Македонија.

(3) Кон барањето за пренос на правото на користење на стан од ставот (1) на овој член барателот е должен да ја достави документацијата од членот 132 ставови (3), (4) и (5) од овој закон.

(4) Лицето од ставот (1) на овој член кое нема да поднесе барање до 31 март 2015 година, а истото користи стан кој се води во единствената евиденција на станбениот простор согласно членот 99 став (3) точка 4) од овој закон, правното лице од членот 99 став (2) од овој закон писмено ќе го извести дека е должно заклучно со 30 јуни 2015 година да поднесе барање за закуп на стан согласно членот 9 од овој закон или барање за откуп на стан согласно членот 10 од овој закон, а доколку лицето не поднесе барање, по истекот на овој рок истото ќе биде присилно иселено согласно членот 87 од овој закон од страна на правното лице од членот 99 став (2) од овој закон. Органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област ќе го извести правното лице од членот 99 став (2) од овој закон за лицата кои поднеле барање до 31 март 2015 година.

(5) Доколку барањата за откуп на стан, односно за пренос на правото на користење на стан поднесени согласно ставот (1) на овој член, барањата за откуп на стан поднесени согласно членот 131 став (1) од овој закон и барањата за пренос на правото на користење на стан поднесени согласно членот 132 став (1) од овој закон се некомплетни, органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област ќе ги извести барателите дека во рок од 15 дена од денот на прием на известувањето треба да ја докомплетираат документацијата од ставовите (2) и (3) на овој член која неможе да се прибави по службена должност. Доколку барателот не ја докомплетира документацијата во предвидениот рок, органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област ќе донесе решение со кое му се одбива барањето за откуп на стан, односно за пренос на правото на користење на стан. По приемот на решението барателот има право во рок од 30 дена од денот на приемот на решението да поднесе барање за закуп на стан согласно членот 9 од овој закон или барање за откуп на стан согласно членот 10 од овој закон, а доколку лицето не поднесе барање по истекот на овој рок истото ќе биде присилно иселено согласно член 87 од овој закон од страна на правното лице од членот 99 став (2) од овој закон.

(6) Лицето кое поднело барањата за откуп на стан, односно за пренос на правото на користење на стан

поднесени согласно ставот (1) на овој член, барањата за откуп на стан поднесени согласно членот 131 став (1) од овој закон и барањата за пренос на правото на користење на стан поднесени согласно членот 132 став (1) од овој закон, а кое нема да ги исполни условите за откуп на стан односно за пренос на правото на користење на стан согласно овој закон, органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област на истото ќе му донесе решение со кое му се одбива барањето за откуп на стан, односно за пренос на правото на користење на стан. По приемот на решението барателот има право во рок од 30 дена од денот на приемот на решението да поднесе барање за закуп на стан согласно член 9 од овој закон или барање за откуп на стан согласно членот 10 од овој закон, а доколку лицето не поднесе барање по истекот на овој рок истото ќе биде присилно иселено согласно членот 87 од овој закон од страна на правното лице од членот 99 став (2) од овој закон.

(7) Против решенијата од ставовите (5) и (6) на овој член може да се поднесе жалба во рок од осум дена од денот на приемот на истото до Државна комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен. Жалбата не го одлага извршувањето на решението. По приемот на решението од страна на барателот, органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област истото го доставува и до правното лице од членот 99 став (2) од овој закон.

(8) Барателот на кој му е изготвена пресметка за вредноста на станот од членот 131 став (7) од овој закон е должен во рок од 15 дена од денот на приемот на истата да достави до органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област потврда од деловната банка за целосно исплатен стан доколку станот го купува во готово или пресметка за месечната рата во пресметковни бодови доколку станот го купува на рати. Доколку барателот не постапи во определениот рок се смета дека се откажал од барањето за откуп на стан и на истиот од страна на органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област по службена должност ќе му биде донесено решение со кое се констатира дека се откажал од барањето за откуп на стан и му се дава право на закуп на станот согласно овој закон.

(9) По изготвувањето на договорот за купопродажба на стан, органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област писмено го известува барателот дека истиот е должен во рок од 15 дена од денот на приемот на писменото известување да го склучи договорот за купопродажба на стан. Доколку барателот не постапи во определениот рок, се смета дека се откажал од барањето за откуп на станот и за истиот од страна на органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област по службена должност ќе му биде донесено решение со кое се констатира дека се откажал од барањето за откуп на стан и му се дава право на закуп на станот согласно овој закон.

(10) Договорот за купопродажба на стан склучен по денот на влегувањето во сила на овој закон, купувачот е должен во рок од 60 дена од денот на приемот на истиот да го достави кај нотар заради вршење на солемнизација. Нотарот е должен писмено да го извести органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област за датумот кога му е доставен договорот за солемнизација. Доколку во определениот рок до органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област не е доставено известување од надлежен нотар дека договорот за купопродажба е доставен за солемнизација, органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област со писмен допис ќе побара од купувачот да го извести дали истиот го доставил договорот за купопродажба за солемнизација кај надлежен нотар. Доколку купувачот во рок од 15 дена од денот на приемот на барањето не го извести органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област дека договорот за купопродажба го доставил кај надлежен нотар или го извести дека договорот го доставил кај надлежен нотар но по истекот на рокот од 60 дена, органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област ќе достави до купувачот изјава за еднострано раскинување на договорот за купопродажба на стан, при што на истиот од страна на органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област по службена должност ќе му биде донесено решение со кое му се дава право на закуп на станот согласно овој закон.

(11) Решенијата од ставовите (8), (9) и (10) на овој член содржат обврска барателот да пристапи кон склучување на договор за закуп на станот со правното лице од членот 99 став (2) од овој закон, во рок од 15 дена од денот на приемот на истото, како и дека доколку во овој рок не пристапи кон склучување на договор за закуп, истиот ќе биде иселен од станот. Против ова решение може да се поднесе жалба во рок од осум дена од денот на приемот на истото до Државна комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен. Жалбата не го одлага извршувањето на решението. По приемот на решението од страна на барателот, органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област истото го доставува и до правното лице од членот 99 став (2) од овој закон.

(12) Средствата уплатени на сметка на Буџет на Република Северна Македонија заради купување на станот согласно договорот за купопродажба на стан кој е склучен со плаќање во готово, а кој е раскинат согласно ставот (10) на овој член, Министерството за финансии е должно да му ги врати на купувачот врз основа на

негово барање за поврат на средства на кое во прилог доставува потврда од деловната банка за извршена уплата на купопродажната вредност на станот во целост и изјава за еднострано раскинување на договорот за купопродажба на стан.

Член 8

(1) Корисниците на станови во општествена сопственост кои не го оствариле правото на откуп, односно правото на пренос на правото на користење на стан согласно член 131 и 132 од Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ број 99/2009, 57/10, 36/11, 54/11, 13/12, 55/13, 163/13 и 42/14), како и согласно членот 7 од овој закон се категоризираат во четири групи по однос на остварени приходи во заедничкото домаќинство, и тоа:

1. Лица во социјален ризик - кои се приматели на социјална или постојана парична помош;
2. Лица со ниски приходи - чиј што вкупен приход во заедничкото домаќинство е максимум една ипол просечна нето плата (според последниот објавен податок од Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија);
3. Лица со просечни приходи - чиј што вкупен приход во заедничкото домаќинство изнесува помеѓу една ипол просечна нето плата и две ипол просечни нето плати (според последниот објавен податок од Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија) и
4. Лица со високи приходи - чиј што вкупен приход во заедничкото домаќинство изнесува над две ипол просечни нето плати (според последниот објавен податок од Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија).

(2) Лицата од став (1) точка 1 на овој член имаат право само на закуп на стан, додека пак лицата од став (1) точки 2, 3 и 4 на овој член имаат право на закуп, односно откуп на стан.

Член 9

(1) Лицето од членот 8 став (1) на овој закон може да оствари право на закуп на стан доколку ги исполни следните услови:

- да е државјанин на Република Северна Македонија,
- да е со постојано место на живеење во општината и општините на градот Скопје во која се наоѓа станот кој е предмет на закуп,
- да е вселено и да го користи станот кој е во сопственост на Република Северна Македонија пред 13 август 2009 година и

- лицето, неговиот брачен другар и сите членови на неговото заедничко домаќинство да немаат стан, куќа или куќа за одмор или деловен простор во нивна сопственост или да не се корисници на друг стан или деловен простор во државна сопственост на територијата на Република Северна Македонија.

(2) За остварување на правото на закуп на стан, лицето од ставот (1) на овој член поднесува барање до органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област при што треба да ја достави следната документација во оригинал или копија заверена кај нотар:

- уверение за државјанство,
- уверение за жителство со хронологија на сите извршени промени на адресата на живеење,
- копија од лична карта која ќе се користи согласно Законот за заштита на лични податоци,
- потврда од правното лице од членот 99 став (2) од овој закон дека лицето е вселено и го користи станот кој е во сопственост на Република Северна Македонија пред 13 август 2009 година согласно неговата евиденција,
- изјави заверени на нотар од лицето, неговиот брачен другар и сите членови на неговото заедничко домаќинство дека немаат стан, куќа, куќа за одмор или деловен простор во нивна сопственост или да не се корисници на друг стан или деловен простор во државна сопственост на територијата на Република Северна Македонија, а за членовите на заедничкото домаќинство кои не се полнолетни изјава дава родителот, неговиот законски застапник или старателот,
- уверение дека лицето не е запишано како носител на право на сопственост на стан, куќа, куќа за одмор или деловен простор издадено од Агенцијата за катастар на недвижности на Република Северна Македонија за лицето, неговиот брачен другар и сите членови на неговото заедничко домаќинство и
- уверение за платени даноци издадено од даночни органи во општината за лицето, неговиот брачен другар и сите членови на неговото заедничко домаќинство.

(3) По барање на органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област, правното лице од членот 99 став (2) од овој закон е должно во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето да достави оригинален имотен лист за станот кој е предмет на закуп.

(4) Доколку барањето поднесено согласно ставот (2) на овој член е поднесено со некомплетна документација, органот надлежен за вршење на работите од станбено- комуналната област ќе го извест

барателот дека во рок од 15 дена од денот на прием на известувањето треба да ја докомпетира документацијата од ставот (2) на овој член која не може да се прибави по службена должност. Доколку лицето не постапи по известувањето во предвидениот рок ќе се смета дека не го остварил правото на закуп на стан за што органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област донесува решение со кое на лицето му се одбива барањето за закуп на стан.

(5) Доколку лицето врз основа на приложената документација од ставот (2) на овој член ги исполнува условите од ставот (1) на овој член и барањето за закуп е поднесено во роковите согласно членот 7 ставови (4), (5) и (6) на овој закон, органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област донесува решение со кое на лицето му се дава право на закуп на стан.

(6) Доколку лицето врз основа на приложената документација не ги исполнува условите од став (1) на овој член или барањето за закуп не е поднесено во роковите согласно членот 7 ставови (4), (5) и (6) од овој закон, органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област донесува решение со кое на лицето му се одбива барањето за закуп на стан.

(7) Против решението од ставовите (4), (5) и (6) на овој член, може да се поднесе жалба во рок од осум дена од денот на приемот на истото до Државна комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен. Жалбата не го одлага извршувањето на решението. По приемот на решението од страна на барателот, органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област истото го доставува и до правното лице од членот 99 став (2) од овој закон.

(8) Правното лице од членот 99 став (2) од овој закон во рок од 15 дена по приемот на решението од ставовите (4) и (6) на овој член ја спроведува постапката за присилно иселување согласно членот 87 од овој закон.

(9) Правното лице од членот 99 став (2) од овој закон во рок од 15 дена по приемот на решението од ставот (5) на овој член и членот 7 ставови (8), (9) и (10) од овој закон склучува договор за закуп на стан со лицата кои добиле право на закуп, солемнизиран или заверен кај нотар, при што висината на закупнината се утврдува согласно приходите кои се остваруваат во нивното заедничко домаќинство, и тоа за:

- лицата од членот 8 став (1) точка 1 од овој закон не плаќаат закупнина се додека се приматели на социјална или постојана парична помош,

- лицата од членот 8 став (1) точка 2 на овој закон кои во нивното заедничко домаќинство остваруваат вкупен приход максимум две минимални нето плати висината на закупот на стан изнесува 25 ден/м², а доколку остваруваат вкупен приход помеѓу две минимални нето плати и една ипол просечна нето плата висината на закупот на стан изнесува 35 ден/м²,

- лицата од член 8 став (1) точка 3 од овој закон кои во нивното заедничко домаќинство остваруваат вкупен приход помеѓу една ипол просечна нето плата и две просечни нето плати висината на закупот на стан изнесува 62 ден/м², а доколку остваруваат вкупен приход помеѓу две просечни нето плати и две ипол просечни нето плати висината на закупот на стан изнесува 95 ден/м² и

- лицата од членот 8 став (1) точка 4 од овој закон кои во нивното заедничко домаќинство остваруваат вкупен приход над две ипол просечни нето плати висината на закупот на стан изнесува 190 ден/м².

(10) За утврдување на висината на приходите кои се остваруваат во заедничкото домаќинство на лицата од членот 8 став 1 од овој закон, по барање на правното лице од членот 99 став (2) од овој закон истите доставуваат потврда од Центарот за социјална работа во општината или од Центрите за социјална работа во општините на градот Скопје на чија територија се наоѓа станот дека лицето е корисник на социјална или постојана парична помош, потврда за висината на месечната исплатена плата остварена за последните три месеци за лицето, неговиот брачен другар и сите членови на неговото заедничко домаќинство или потврда од Агенција за вработување за статусот на работен однос за сите полнолетни членови од заедничкото домаќинство на лицето.

(11) Доколку лицата кои согласно ставот (5) од овој член и членот 7 ставови (8), (9) и (10) од овој закон добиле решение за закуп на стан не склучат договори за закуп на стан со правното лице од членот 99 став (2) од овој закон во рок од 15 дена од денот на приемот на решението за закуп, истите ќе бидат присилно иселени согласно членот 87 од овој закон од страна на правното лице од членот 99 став (2) од овој закон.

(12) Доколку лицата од членот 8 став (1) точка 1 од овој закон имаат заостанат долг по основ на закупнина до денот на влегувањето во сила на овој закон, истите при склучување на договорот за закуп на стан од ставот (9) на овој член, се ослободени од плаќање на износот на неплатената закупнина односно надоместокот за користење на стан со засметаната камата доколку приложат доказ во правното лице од членот 99 став (2) од овој закон дека се приматели на социјална или постојана парична помош.

(13) Доколку лицата од членот 8 став (1) точки 2, 3 и 4 на овој закон имаат заостанат долг по основ на закупнина, истите треба да го платат пред склучување на договорот за закуп на стан од став (9) на овој член.

(14) Доколку кај закупецот на станот по склучување на договорот за закуп на стан од ставот (9) на овој член настанат промени во висината на приходите остварени по основ на плата во неговото заедничко домаќинство истиот за тоа треба да го извести правното лице од членот 99 став (2) од овој закон и да поднесе барање со потребната документација согласно ставот (10) на овој член заради склучување на нов договор за закуп на стан во согласност со категоријата во која се наоѓа по настанатата промена.

(15) Правното лице од членот 99 став (2) од овој закон е должно да врши периодични проверки најмалку еднаш годишно на лицата од членот 8 став (1) од овој закон во поглед на висината на приходите остварени по основ на плата во нивното заедничко домаќинство врз основа на кои е склучен договорот за закуп на стан од ставот (9) на овој член.

(16) Доколку правното лице од членот 99 став (2) од овој закон при вршењето на периодичните проверки од ставот (15) на овој член утврди дека настанала промена во поглед на висината на приходите остварени по основ на плата во нивното заедничко домаќинство на закупецот, на истиот ќе му достави писмено известување согласно кое закупецот треба во рок од 15 дена од денот на приемот на известувањето да поднесе барање со документација од ставот (10) на овој член до правното лице од членот 99 став (2) од овој закон.

(17) Доколку закупецот не постапи по известувањето во предвидениот рок од ставот (16) на овој член ќе се смета дека го користи станот без правен основ и истото ќе биде присилно иселено согласно членот 87 од овој закон од страна на правното лице од членот 99 став (2) од овој закон.

Член 10

(1) Лицата од членот 8 став (1) точки 2, 3 и 4 од овој закон може да остварат право на откуп на стан доколку ги исполнат следните услови:

- да се државјани на Република Северна Македонија,

- да се со постојано место на живеење во општината и општините на градот Скопје во која се наоѓа станот кој е предмет на закуп,

- да се вселени и да го користат станот кој е во сопственост на Република Северна Македонија пред 13 август 2009 година и

- лицето, неговиот брачен другар и сите членови на неговото заедничко домаќинство да немаат стан, куќа или куќа за одмор или деловен простор во нивна сопственост или да не се корисници на друг стан или деловен простор во државна сопственост на територијата на Република Северна Македонија.

(2) Лицата од членот 8 став (1) точки 2, 3 и 4 од овој закон може да поднесат барање за откуп на стан до правното лице од членот 99 став (2) од овој закон при што треба да ја достават следната документација во оригинал или копија заверена кај нотар:

- уверение за државјанство,

- уверение за жителство со хронологија на сите извршени промени на адресата на живеење,

- копија од лична карта која ќе се користи согласно Законот за заштита на лични податоци,

- изјави заверени на нотар од лицето, неговиот брачен другар и сите членови на неговото заедничко домаќинство дека немаат стан, куќа, куќа за одмор или деловен простор во нивна сопственост или да не се корисници на друг стан или деловен простор во државна сопственост на територијата на Република Северна Македонија, а за членовите на заедничкото домаќинство кои не се полнолетни изјава дава родителот, неговиот законски застапник или старателот,

- изјава заверена кај нотар под морална, материјална и кривична одговорност за валидноста на поднесените документи од страна на лицето-подносител на барањето;

- уверение дека лицето не е запишано како носител на право на сопственост на стан, куќа, куќа за одмор или деловен простор издадено од Агенцијата за катастар на недвижности на Република Северна Македонија за лицето, неговиот брачен другар и сите членови на неговото заедничко домаќинство,

- уверение за платени даноци издадено од даночни органи во општината за лицето, неговиот брачен другар и сите членови на неговото заедничко домаќинство;

- потврда за висината на месечната исплатена плата остварена за последните три месеци за лицето, неговиот брачен другар и сите членови на неговото заедничко домаќинство и

- потврда од Агенција за вработување за статусот на работен однос за сите полнолетни членови од заедничкото домаќинство на лицето.

(3) Доколку барањето поднесено согласно ставот (2) на овој член е поднесено со некомплетна документација, правното лице од членот 99 став (2) од овој закон ќе го извести барателот дека во рок од 15 дена од денот на прием на известувањето треба да ја докомпетира документацијата од ставот (2) на овој член која не може да се прибави по службена должност. Доколку лицата не постапат по известувањето во предвидениот рок ќе се смета дека не го оствариле правото на откуп на стан за што правното лице од членот

99 став (2) од овој закон во рок од 30 дена спроведува постапката за присилно иселување согласно членот 87 од овој закон.

(4) Доколку лицето врз основа на приложената документација не ги исполнува условите од ставот (1) од овој член или барањето за откуп не е поднесено во роковите согласно членот 7 ставови (4), (5) и (6) од овој закон, ќе се смета дека не го оствариле правото на откуп на стан за што правното лице од членот 99 став (2) од овој закон во рок од 30 дена спроведува постапката за присилно иселување согласно членот 87 од овој закон.

(5) Доколку лицата од членот 8 став (1) точки 2, 3 и 4 на овој закон ги исполнат условите од ставот (1) од овој член и ја достават целокупната документација согласно ставот (2) на овој член, истите во рок од 15 дена од денот на добивањето на позитивното мислење од Државното правобранителство на Република Северна Македонија ќе склучат договор за купопродажба на стан со правното лице од членот 99 став (2) од овој закон, солемнизиран или заверен кај нотар, со плаќање во готово или на одложено плаќање под следните услови:

- за лицата од членот 8 став (1) точка 2 од овој закон со минимално учество од 5% од вкупната вредност на станот, со рок на отплата максимум до 30 години односно 360 еднакви месечни рати и фиксна каматна стапка од 4% на годишно ниво,

- за лицата од членот 8 став (1) точка 3 од овој закон со минимално учество од 20% од вкупната вредност на станот, со рок на отплата максимум до 30 години односно 360 еднакви месечни рати и фиксна каматна стапка од 4% на годишно ниво и

- за лицата од членот 8 став (1) точка 4 од овој закон со минимално учество од 30% од вкупната вредност на станот, со рок на отплата максимум до 30 години односно 360 еднакви месечни рати и фиксна каматна стапка од 4% на годишно ниво.

(6) Вредноста на станот се определува согласно Уредбата за методологија за утврдување на вредноста на станот, како и методологијата за утврдување на висината на закупнината, висината на непрофитната закупнина, начинот на плаќање на закупнината, просторните норми, начинот на користење на станот, постапката за доделување на непрофитни станови, станови за службени потреби, за привремен закуп и закуп на станови за определена намена.

(7) Доколку лицата од членот 8 став (1) точки 2, 3 и 4 на овој закон имаат заостанат долг по основ на закупнина, истиот заедно со засметаната камата може да го платат пред склучување на договорот за купопродажба на стан или истиот во целост може да се додаде на продажната вредност на станот.

(8) Средствата остварени од продажбата на становите согласно одредбите на овој член ќе се уплаќаат на посебна наменска сметка која за оваа намена ќе ја отвори правното лице од членот 99 став (2) од овој закон. Средствата од оваа сметка ќе бидат наменети исклучиво за изградба на нови станови сопственост на Република Северна Македонија.

(9) Доколку лицата од членот 8 став (1) точки 2, 3 и 4 од овој закон не го склучат договорот за купопродажба на станот во рокот од став (5) на овој член, ќе се смета дека се откажале од барањето за откуп на стан за што правното лице од членот 99 став (2) од овој закон во рок од 30 дена спроведува постапката за присилно иселување согласно членот 87 од овој закон.

Член 11

Лицата кои имаат склучено договори за закуп на стан согласно членот 7 став (11) од овој закон и членот 9 став (9) од овој закон со правното лице од членот 99 став (2) на овој закон, имаат право да поднесат барање за откуп на стан согласно членот 10 од овој закон.

Член 12

(1) Постапките започнати согласно член 16 од Законот за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ број 55/13) пред влегување во сила на овој закон, ќе се довршат согласно одредбите кои важеле во време на започнување на постапките.

(2) За корисниците на станови за кои се воделе постапки за откуп на стан, односно пренос на правото на користење на стан согласно членовите 131 и 132 од Законот за домување во кои постапки истите не го оставиле правото на откуп, односно правото на пренос на правото на користење на стан, а кои не поднеле барање во рокот од членот 16 од Законот за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ број 55/13) пред влегувањето во сила на овој закон, ќе се применуваат одредбите од овој закон.

Член 13

Правното лице од членот 99 став (2) од овој закон е должно најдоцна до 31 мај 2015 година во соработка со Агенцијата за катастар на недвижности на Република Северна Македонија сите станови кои се сопственост на Република Северна Македонија да ги внесе во единствената евиденција на станбениот простор која ја води согласно членот 99 став (3) точка 4) од овој закон.

Закон за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 199/2014):

Член 14

Одредбата од членот 5 од овој закон ќе отпочне да се применува со денот на отпочнување на примената на Законот за основање на Државна комисија за одлучување во втор степен во областа на инспекцискиот надзор и прекршочната постапка.

Закон за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 146/2015):

Член 5

Подзаконскиот акт утврден во овој закон ќе се донесе најдоцна во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Закон за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 146/2015):

Член 7

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Закон за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 31/2016):

Член 9

Започнатите постапки до денот на започнување на примената на овој закон ќе завршат согласно со законот по кој биле започнати.

Закон за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 31/2016):

Член 10

Одредбите од членовите 1, 2, 3, 4, 5, 7 и 8 од овој закон ќе започнат да се применуваат со започнувањето на примената на Законот за општата управна постапка, согласно со членот 141 од Законот за општата управна постапка („Службен весник на Република Македонија“ број 124/15).

Закон за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 64/2018):

Член 2

Одредбите од членот 105-а став (2) точка 5 од Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ број 99/2009, 57/10, 36/11, 54/11, 13/12, 55/13, 163/2013, 42/14, 199/14, 146/15 и 31/16) и одредбите од членот 1 од овој закон со кој членот 105-а став (2) точка 5 се дополнува со нова алинеја 6, нема да се применуваат од денот на влегувањето во сила на овој закон до 1 септември 2018 година.

Закон за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 64/2018):

Член 3

Претседателот и членовите на Регулаторната комисија кои се именувани во периодот од денот на влегувањето во сила на овој закон до 1 септември 2018 година, се должни да го исполнат условот за познавање на странски јазик најдоцна во рок од една година од денот на нивното именување. На претседателот и членовите на Регулаторната комисија кои нема да го исполнат условот за познавање на странски јазик во рокот утврден во ставот 1 на овој член им престанува мандатот.

Закон за изменување на Законот за домување („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 302/2020):

Член 16

Подзаконските прописи утврдени со овој закон ќе се донесат во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Закон за изменување на Законот за домување („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 150/2022):

Член 214

(1) Носителот на правото на користење на стан на кој права, должности и одговорности во поглед на располагањето има Република Северна Македонија, кој го користи станот врз основа на акт и/или договор за користење на станот донесен пред 16 мај 1998 година и член на семејно домаќинство кој по смртта на носителот на правото на користење на станот го користи станот врз основа на акт на надлежен орган со кој се стекнал со правото на закуп и откуп на станот, како и членовите на семејното домаќинство кои го користат станот по смртта на носителот на правото на користење на станот, а кои не поднеле барање за откуп, односно барање за пренос на правото на користење на стан до органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област до 31 март 2015 година, се должни да поднесат барање за откуп на станот, односно барање за пренос на правото на користење на стан до органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област до 31 декември 2024 година.

(2) Кон барањето за откуп на стан од ставот (1) на овој член, барателот е должен да ја достави следната документација во оригинал или копија заверена кај нотар:

- акт за доделување на станот или договор за користење на станот донесен пред 16 мај 1998 година,
- копија од лична карта на барателот која ќе се користи согласно со Законот за заштита на личните податоци (*),

- уверение за државјанство за барателот и

- изјава заверена кај нотар со која барателот потврдува дека нема во сопственост стан или куќа на територијата на Република Северна Македонија.

(3) Кон барањето за пренос на правото на користење на стан од ставот (1) на овој член, барателот е должен да ја достави следната документација во оригинал или копија заверена кај нотар:

- акт за доделување на стан или договор за користење на стан донесен пред 16 мај 1998 година на име на носителот на правото на користење на станот,

- извод од матичната книга на умрените за носителот на правото на користење на станот,

- извод од матичната книга на венчаните или извод од матичната книга на родените за барателот,

- уверение за државјанство на барателот,

- уверение за жителство на барателот,

- копија од лична карта на барателот, која ќе се користи согласно со Законот за заштита на личните податоци (*),

- изјава заверена кај нотар со која барателот потврдува дека нема во сопственост стан или куќа на територијата на Република Северна Македонија и

- изјава заверена кај нотар со која барателот потврдува дека е единствен носител на правото за пренос на правото на користење на стан или доколку повеќе членови на семејното домаќинство се стекнале со правото на пренос на правото на користење на стан, барателот треба да достави изјава заверена кај нотар дадена од останатите носители на ова право со која му се дава согласност за пренос на правото на користење на стан или одлука на надлежен суд со која е утврдено ова право.

(4) Лицето од ставот (1) на овој член кое нема да поднесе барање до 31 декември 2024 година, а истото користи стан кој се води во единствената евиденција на станбениот простор согласно со членот 99 став (3) точка 4) од овој закон, правното лице од членот 99 став (2) од овој закон писмено ќе го извести дека е должно заклучно со 31 март 2025 година да поднесе барање за закуп на стан согласно со членот 4 од овој закон или барање за откуп на стан согласно со членот 5 од овој закон, а доколку лицето не поднесе барање по истекот на овој рок истото ќе биде присилно иселено согласно со членот 87 од овој закон од страна на правното лице од членот 99 став (2) од овој закон. Органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област ќе го извести правното лице од членот 99 став (2) од овој закон за лицата кои поднеле барање до 31 декември 2024 година.

(5) Доколку барањата за откуп на стан, односно за пренос на правото на користење на стан поднесени согласно со ставот (1) на овој член и согласно со членот 7 од Законот за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ број 199/14), како и барањата за откуп на стан поднесени согласно со членот 131 став (1) од овој закон и барањата за пренос на правото на користење на стан поднесени согласно со членот 132 став (1) од овој закон се некомплетни, органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област ќе ги извести барателите дека во рок од 30 дена од денот на прием на известувањето треба да ја докомплетираат документацијата од ставовите (2) и (3) на овој член која не може да се прибави по службена должност. Доколку барателот не ја докомплетира документацијата во предвидениот рок, органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната

област ќе донесе решение со кое му се одбива барањето за откуп на стан, односно за пренос на правото на користење на стан. По приемот на решението барателот има право во рок од 30 дена од денот на приемот на решението да поднесе барање за закуп на стан согласно со членот 4 од овој закон или барање за откуп на стан согласно со членот 5 од овој закон, а доколку лицето не поднесе барање по истекот на овој рок, истото ќе биде присилно иселено согласно со членот 87 од овој закон од страна на правното лице од членот 99 став (2) од овој закон.

(6) Лицето кое поднело барање за откуп на стан, односно за пренос на правото на користење на стан поднесено согласно со ставот (1) на овој член и согласно со членот 7 од Законот за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ број 199/14), како и барањата за откуп на стан поднесени согласно со членот 131 став (1) од овој закон и барањата за пренос на правото на користење на стан поднесени согласно со членот 132 став (1) од овој закон, а кое нема да ги исполни условите за откуп на стан, односно за пренос на правото на користење на стан согласно со овој закон, органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област на истото ќе му донесе решение со кое му се одбива барањето за откуп на стан, односно за пренос на правото на користење на стан. По приемот на решението барателот има право во рок од 30 дена од денот на приемот на решението да поднесе барање за закуп на стан согласно со членот 4 од овој закон или барање за откуп на стан согласно со членот 5 од овој закон, а доколку лицето не поднесе барање по истекот на овој рок, истото ќе биде присилно иселено согласно со членот 87 од овој закон од страна на правното лице од членот 99 став (2) од овој закон.

(7) Против решенијата од ставовите (5) и (6) на овој член може да се поднесе жалба во рок од осум дена од денот на приемот на истото до Државната комисија за одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен. Жалбата не го одлага извршувањето на решението. По приемот на решението од страна на барателот, органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област истото го доставува и до правното лице од членот 99 став (2) од овој закон.

(8) Барателот на кој му е изготвена пресметка за вредноста на станот од членот 131 став (7) од овој закон е должен во рок од 15 дена од денот на приемот на истата да достави до органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област потврда од деловната банка за целосно исплатен стан доколку станот го купува во готово или пресметка за месечната рата во пресметковни бодови доколку станот го купува на рати.

(9) По изготвувањето на договорот за купопродажба на стан, органот надлежен за вршење на работите од станбено комуналната област писмено го известува барателот дека истиот е должен во рок од 15 дена од денот на приемот на писменото известување да го склучи договорот за купопродажба на стан.

(10) Договорот за купопродажба на стан склучен од денот на влегувањето во сила на овој закон, купувачот е должен во рок од 60 дена од денот на приемот на истиот да го достави кај нотар заради вршење на солемнизација.

Член 3

(1) Корисниците на станови во општествена сопственост кои не го оствариле правото на откуп, односно правото на пренос на правото на користење на стан согласно со членовите 131 и 132 од овој закон, согласно со членот 7 од Законот за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ број 199/14), како и согласно со членот 2 од овој закон се категоризираат во четири групи по однос на остварени приходи во заедничкото домаќинство и тоа:

1. Лица во социјален ризик - кои се приматели на социјална или постојана парична помош;
2. Лица со ниски приходи - чијшто вкупен приход во заедничкото домаќинство е максимум една ипол просечна нето-плата (според последниот објавен податок од Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија);
3. Лица со просечни приходи - чијшто вкупен приход во заедничкото домаќинство изнесува меѓу една ипол просечна нето-плата и две ипол просечни нето плати (според последниот објавен податок од Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија) и
4. Лица со високи приходи - чијшто вкупен приход во заедничкото домаќинство изнесува над две ипол просечни нето-плати (според последниот објавен податок од Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија).

(2) Лицата од ставот (1) точка 1 на овој член имаат право само на закуп на стан, додека пак лицата од ставот (1) точки 2, 3 и 4 на овој член имаат право на закуп, односно откуп на стан.

Член 415

(1) Лицето од членот 3 став (1) од овој закон може да оствари право на закуп на стан доколку ги исполни следниве услови:

- да е државјанин на Република Северна Македонија,

- да е со постојано место на живеење во општината и општините на градот Скопје во која се наоѓа станот кој е предмет на закуп,
 - да е вселено и да го користи станот кој е во сопственост на Република Северна Македонија пред 13 август 2009 година и
 - лицето, неговиот брачен другар и сите членови на неговото заедничко домаќинство да немаат стан, куќа или куќа за одмор или деловен простор во нивна сопственост или да не се корисници на друг стан или деловен простор во државна сопственост на територијата на Република Северна Македонија.
- (2) За остварување на правото на закуп на стан, лицето од ставот (1) на овој член поднесува барање до органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област, при што треба да ја достави следната документација во оригинал или копија заверена кај нотар:
- уверение за државјанство,
 - уверение за жителство со хронологија на сите извршени промени на адресата на живеење,
 - копија од лична карта која ќе се користи согласно со Законот за заштита на личните податоци (*),
 - потврда од правното лице од членот 99 став (2) од овој закон дека лицето е вселено и го користи станот кој е во сопственост на Република Северна Македонија пред 13 август 2009 година согласно со неговата евиденција,
 - изјави заверени на нотар од лицето, неговиот брачен другар и сите членови на неговото заедничко домаќинство дека немаат стан, куќа, куќа за одмор или деловен простор во нивна сопственост или да не се корисници на друг стан или деловен простор во државна сопственост на територијата на Република Северна Македонија, а за членовите на заедничкото домаќинство кои не се полнолетни изјава дава родителот, неговиот законски застапник или старателот,
 - уверение дека лицето не е запишано како носител на право на сопственост на стан, куќа, куќа за одмор или деловен простор издадено од Агенцијата за катастар на недвижности на Република Северна Македонија за лицето, неговиот брачен другар и сите членови на неговото заедничко домаќинство и
 - уверение за платени даноци издадено од даночни органи во општината за лицето, неговиот брачен другар и сите членови на неговото заедничко домаќинство.
- (3) По барање на органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област, правното лице од членот 99 став (2) од овој закон е должно во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето да достави оригинален имотен лист за станот кој е предмет на закуп.
- (4) Доколку барањето поднесено согласно со ставот (2) на овој член е поднесено со некомплетна документација, органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област ќе го известат барателот дека во рок од 15 дена од денот на прием на известувањето треба да ја докомплетира документацијата од ставот (2) на овој член која не може да се прибави по службена должност. Доколку лицето не постапи по известувањето во предвидениот рок, ќе се смета дека не го остварил правото на закуп на стан за што органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област донесува решение со кое на лицето му се одбива барањето за закуп на стан.
- (5) Доколку лицето врз основа на приложената документација од ставот (2) на овој член ги исполнува условите од ставот (1) на овој член и барањето за закуп е поднесено во роковите согласно со членот 2 ставови (4), (5) и (6) од овој закон, органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област донесува решение, со кое на лицето му се дава право на закуп на стан.
- (6) Доколку лицето врз основа на приложената документација не ги исполнува условите од ставот (1) на овој член или барањето за закуп не е поднесено во роковите согласно со членот 2 ставови (4), (5) и (6) од овој закон, органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област донесува решение, со кое на лицето му се одбива барањето за закуп на стан.
- (7) Против решението од ставовите (4), (5) и (6) на овој член, може да се поднесе жалба во рок од осум дена од денот на приемот на истото до Државната комисија за одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен. Жалбата не го одлага извршувањето на решението. По приемот на решението од страна на барателот, органот надлежен за вршење на работите од станбено-комуналната област, истото го доставува и до правното лице од членот 99 став (2) од овој закон.
- (8) Правното лице од членот 99 став (2) од овој закон во рок од 15 дена по приемот на решението од ставовите (4) и (6) на овој член ја спроведува постапката за присилно иселување согласно со членот 87 од овој закон.
- (9) Правното лице од членот 99 став (2) од овој закон во рок од 15 дена по приемот на решението од ставот (5) на овој член склучува договор за закуп на стан со лицата кои добиле право на закуп, солемнизиран или заверен кај нотар, при што висината на закупнината се утврдува согласно со приходите кои се остваруваат во нивното заедничко домаќинство и тоа за:

- лицата од членот 3 став (1) точка 1 од овој закон не плаќаат закупнина сè додека се приматели на социјална или постојана парична помош,

- лицата од членот 3 став (1) точка 2 на овој закон кои во нивното заедничко домаќинство остваруваат вкупен приход максимум две минимални нето-плати, висината на закупот на стан изнесува 25 ден/м², а доколку остваруваат вкупен приход меѓу две минимални нето плати и една ипол просечна нето-плата висината на закупот на стан изнесува 35 ден/м²,

- лицата од членот 3 став (1) точка 3 од овој закон кои во нивното заедничко домаќинство остваруваат вкупен приход меѓу една ипол просечна нето-плата и две просечни нето-плати, висината на закупот на стан изнесува 62 ден/м², а доколку остваруваат вкупен приход меѓу две просечни нето-плати и две ипол просечни нето плати висината на закупот на стан изнесува 95 ден/м² и

- лицата од членот 3 став (1) точка 4 од овој закон кои во нивното заедничко домаќинство остваруваат вкупен приход над две ипол просечни нето-плати, висината на закупот на стан изнесува 190 ден/м².

(10) За утврдување на висината на приходите кои се остваруваат во заедничкото домаќинство на лицата од членот 3 став 1 од овој закон, по барање на правното лице од членот 99 став (2) од овој закон, истите доставуваат потврда од Центарот за социјална работа во општината или од Центрите за социјална работа во општините на градот Скопје на чија територија се наоѓа станот дека лицето е корисник на социјална или постојана парична помош, потврда за висината на месечната исплатена плата остварена за последните три месеци за лицето, неговиот брачен другар и сите членови на неговото заедничко домаќинство или потврда од Агенција за вработување за статусот на работен однос за сите полнолетни членови од заедничкото домаќинство на лицето.

(11) Доколку лицата кои согласно со ставот (5) на овој член добиле решение за закуп на стан не склучат договори за закуп на стан со правното лице од членот 99 став (2) од овој закон во рок од 15 дена од денот на приемот на решението за закуп, истите ќе бидат присилно иселени согласно со членот 87 од овој закон од страна на правното лице од членот 99 став (2) од овој закон.

(12) Доколку лицата од членот 3 став (1) точка 1 од овој закон имаат заостанат долг по основ на закупнина до денот на влегувањето во сила на овој закон, истите при склучување на договорот за закуп на стан од ставот (9) на овој член се ослободени од плаќање на износот на неплатената закупнина, односно надоместокот за користење на стан со засметаната камата доколку приложат доказ во правното лице од членот 99 став (2) од овој закон дека се приматели на социјална или постојана парична помош.

(13) Доколку лицата од членот 3 став (1) точки 2, 3 и 4 од овој закон имаат заостанат долг по основна закупнина, истите треба да го платат пред склучување на договорот за закуп на стан од ставот (9) на овој член.

(14) Доколку кај закупаецот на станот по склучување на договорот за закуп на стан од ставот (9) на овој член настанат промени во висината на приходите остварени по основ на плата во неговото заедничко домаќинство, истиот за тоа треба да го извести правното лице од членот 99 став (2) од овој закон и да поднесе барање со потребната документација согласно со ставот (10) на овој член заради склучување на нов договор за закуп на стан во согласност со категоријата во која се наоѓа по настанатата промена.

(15) Правното лице од членот 99 став (2) од овој закон е должно да врши периодични проверки најмалку еднаш годишно на лицата од членот 3 став (1) од овој закон во поглед на висината на приходите остварени по основ на плата во нивното заедничко домаќинство врз основа на кои е склучен договорот за закуп на стан од ставот (9) на овој член.

(16) Доколку правното лице од членот 99 став (2) од овој закон при вршењето на периодичните проверки од ставот (15) на овој член утврди дека настанала промена во поглед на висината на приходите остварени по основ на плата во нивното заедничко домаќинство на закупаецот, на истиот ќе му достави писмено известување согласно со кое закупаецот треба во рок од 15 дена од денот на приемот на известувањето да поднесе барање со документација од ставот (10) на овој член до правното лице од членот 99 став (2) од овој закон.

(17) Доколку закупаецот не постапи по известувањето во предвидениот рок од ставот (16) на овој член, ќе се смета дека го користи станот без правна основа и истото ќе биде присилно иселено согласно со членот 87 од овој закон од страна на правното лице од членот 99 став (2) од овој закон.

Член 5

(1) Лицата од членот 3 став (1) точки 2, 3 и 4 од овој закон може да остварат право на откуп на стан доколку ги исполнат следниве услови:

- да се државјани на Република Северна Македонија,

- да се со постојано место на живеење во општината и општините на градот Скопје во која се наоѓа станот кој е предмет на закуп,

- да се вселени и да го користат станот кој е во сопственост на Република Северна Македонија пред 13 август 2009 година и
 - лицето, неговиот брачен другар и сите членови на неговото заедничко домаќинство да немаат стан, куќа или куќа за одмор или деловен простор во нивна сопственост или да не се корисници на друг стан или деловен простор во државна сопственост на територијата на Република Северна Македонија.
- (2) Лицата од членот 3 став (1) точки 2, 3 и 4 од овој закон може да поднесат барање за откуп на стан до правното лице од членот 99 став (2) од овој закон, при што треба да ја достават следната документација во оригинал или копија заверена кај нотар:
- уверение за државјанство,
 - уверение за жителство со хронологија на сите извршени промени на адресата на живеење,
 - копија од лична карта која ќе се користи согласно со Законот за заштита на личните податоци (*),
 - изјави заверени на нотар од лицето, неговиот брачен другар и од сите членови на неговото заедничко домаќинство дека немаат стан, куќа, куќа за одмор или деловен простор во нивна сопственост или да не се корисници на друг стан или деловен простор во државна сопственост на територијата на Република Северна Македонија, а за членовите на заедничкото домаќинство кои не се полнолетни изјава дава родителот, неговиот законски застапник или старателот,
 - изјава заверена кај нотар под морална, материјална и кривична одговорност за валидноста на поднесените документи од страна на лицето - подносител на барањето,
 - уверение дека лицето не е запишано како носител на право на сопственост на стан, куќа, куќа за одмор или деловен простор издадено од Агенцијата за катастар на недвижности на Република Северна Македонија за лицето, неговиот брачен другар и за сите членови на неговото заедничко домаќинство,
 - уверение за платени даноци издадено од даночни органи во општината за лицето, неговиот брачен другар и за сите членови на неговото заедничко домаќинство,
 - потврда за висината на месечната исплатена плата остварена за последните три месеци за лицето, неговиот брачен другар и за сите членови на неговото заедничко домаќинство и
 - потврда од Агенцијата за вработување за статусот на работен однос за сите полнолетни членови од заедничкото домаќинство на лицето.
- (3) Доколку барањето поднесено согласно со ставот (2) на овој член е поднесено со некомплетна документација, правното лице од членот 99 став (2) од овој закон ќе го извести барателот дека во рок од 15 дена од денот на приемот на известувањето треба да ја докомпетира документацијата од ставот (2) на овој член, која не може да се прибави по службена должност. Доколку лицата не постапат по известувањето во предвидениот рок ќе се смета дека не го оствариле правото на откуп на стан, за што правното лице од членот 99 став (2) од овој закон во рок од 30 дена спроведува постапката за присилно иселување согласно со членот 87 од овој закон.
- (4) Доколку лицето врз основа на приложената документација не ги исполнува условите од ставот (1) од овој член, или барањето за откуп не е поднесено во роковите согласно со членот 2 ставови (4), (5) и (6) од овој закон, ќе се смета дека не го оствариле правото на откуп на стан, за што правното лице од членот 99 став (2) од овој закон во рок од 30 дена спроведува постапка за присилно иселување согласно со членот 87 од овој закон.
- (5) Доколку лицата од членот 3 став (1) точки 2, 3 и 4 од овој закон ги исполнат условите од ставот (1) на овој член и ја достават целокупната документација согласно ставот (2) на овој член, истите во рок од 15 дена од денот на добивањето на позитивното мислење од Државното правобранителство на Република Северна Македонија, ќе склучат договор за купопродажба на стан со правното лице од членот 99 став (2) од овој закон, солемнизиран или заверен кај нотар, со плаќање во готово или на одложено плаќање под следните услови:
- за лицата од членот 3 став (1) точка 2 од овој закон со минимално учество од 5% од вкупната вредност на станот, со рок на отплата максимум до 30 години, односно 360 еднакви месечни рати и фиксна каматна стапка од 4% на годишно ниво,
 - за лицата од членот 3 став (1) точка 3 од овој закон со минимално учество од 20% од вкупната вредност на станот, со рок на отплата максимум до 30 години, односно 360 еднакви месечни рати и фиксна каматна стапка од 4% на годишно ниво и
 - за лицата од членот 3 став (1) точка 4 од овој закон со минимално учество од 30% од вкупната вредност на станот, со рок на отплата максимум до 30 години, односно 360 еднакви месечни рати и фиксна каматна стапка од 4% на годишно ниво.
- (6) Вредноста на станот се определува согласно со Уредбата за методологија за утврдување на вредноста на станот, како и со методологијата за утврдување на висината на закупнината, висината на непрофитната

закупнина, начинот на плаќање на закупнината, просторните норми, начинот на користење на станот, постапката за доделување на непрофитни станови, станови за службени потреби, за привремен закуп и закуп на станови за определена намена.

(7) Доколку лицата од членот 3 став (1) точки 2, 3 и 4 од овој закон имаат заостанат долг по основ на закупнина, истиот, заедно со засметаната камата, може да го платат пред склучување на договорот за купопродажба на стан или истиот во целост може да се додаде на продажната вредност на станот.

(8) Средствата остварени од продажбата на становите согласно со одредбите на овој член ќе се уплаќаат на посебна наменска сметка, која за оваа намена ќе ја отвори правното лице од членот 99 став (2) од овој закон. Средствата од оваа сметка ќе бидат наменети исклучиво за изградба на нови станови во сопственост на Република Северна Македонија.

(9) Доколку лицата од членот 3 став (1) точки 2, 3 и 4 од овој закон не го склучат договорот за купопродажба на станот во рокот од ставот (5) на овој член, ќе се смета дека се откажале од барањето за откуп на стан, за што правното лице од членот 99 став (2) од овој закон во рок од 30 дена спроведува постапка за присилно иселување согласно со членот 87 од овој закон.

Член 6

Лицата кои имаат склучено договори за закуп на стан согласно со членот 4 став (9) од овој закон со правното лице од членот 99 став (2) од овој закон, имаат право да поднесат барање за откуп на стан согласно со членот 5 од овој закон.

Закон за изменување на Законот за домување („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 224/2024):

Член 4

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Закон за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 160/2025):

Член 39

(1) Лицата на кои им е доделен стан со акт за доделување и/или имаат склучено договор за закуп согласно член 14 од Законот за изменување и дополнување на Законот за домување („Службен весник на Република Македонија“ број 163/13), а не поднеле барање за купување на станот до 4 декември 2014 година, истото можат да го поднесат до 31 декември 2025 година до правното лице од членот 99 став (2) од овој закон, доколку ги исполнуваат следниве услови:

- лицето да е државјанин на Република Северна Македонија и
- лицето, неговиот брачен другар и членовите на неговото семејно домаќинство да немаат стан, куќа, куќа за одмор или деловен простор во нивна сопственост или да не се корисници на друг стан или деловен простор во државна сопственост на територијата на Република Северна Македонија.

(2) Кон барањето за купување на станот, лицето од ставот (1) на овој член ја доставува следнава документација:

- уверение за државјанство,
- уверение за жителство,
- копија од лична карта, која ќе се користи согласно со Законот за заштита на личните податоци (*),
- изјави заверени кај нотар од лицето, неговиот брачен другар и другите членови на неговото семејно домаќинство дека немаат стан, куќа, куќа за одмор или деловен простор во нивна сопственост или да не се корисници на друг стан или деловен простор во државна сопственост на територијата на Република Северна Македонија,
- потврда од органот надлежен за водење на јавната книга за запишување на правата на недвижности дека лицето, неговиот брачен другар и другите членови на неговото семејно домаќинство не се запишани како носители на право во катастарот на недвижности и
- изјава заверена кај нотар од лицето дека го користи станот и од кога го користи.

(3) Користењето на станот се утврдува врз основа на евиденцијата на правното лице од членот 99 став (2) од овој закон и изјави на корисниците.

(4) Средствата остварени од продажбата на становите ќе се уплаќаат на посебна наменска сметка на правното лице од членот 99 став (2) од овој закон за изградба на станови во сопственост на Република Северна Македонија согласно со годишната програма за изградба, продажба и одржување на станбениот

простор во сопственост на Република Северна Македонија.

(5) Продажбата на становите се врши во готово или на одложено плаќање со учество од 30% од цената на станот, а остатокот од цената се исплатува најмногу до 180 еднакви месечни рати со годишна камата од 7,2%.

(6) Вредноста на станот се определува согласно со Уредбата за методологијата за утврдување на вредноста на станот, како и методологијата за утврдување на висината на закупнината, висината на непрофитната закупнина, начинот на плаќање на закупнината, просторните норми, начинот на користење на станот, постапката за доделување на непрофитни станови, станови за службени потреби, за привремен закуп, закуп на станови за определена намена.

(7) Со барателите кои ги исполнуваат условите и се стекнуваат со право на купување на станот, по претходно мислење од Државното правобранителство на Република Северна Македонија, правното лице од членот 99 став (2) од овој закон склучува договор за продажба на станот во рок од 15 дена од денот на доставувањето на мислењето од Државното правобранителство на Република Северна Македонија.

(8) Пред склучувањето на договорот за продажба на станот правното лице од членот 99 став (2) од овој закон изготвува пресметка на надоместокот за претходното користење на станот која се пресметува во висина на закупнината којашто важела во периодот на користењето на станот. Неплатениот надоместок за претходното користење на станот може во цел износ да се додаде на продажната цена на станот.

Член 40

(1) На претседателот и членовите на Регулаторната комисија за домување именувани до денот на влегувањето во сила на овој закон им престанува вршењето на функцијата со именувањето на нов претседател и членови на Регулаторната комисија за домување согласно со одредбите од овој закон.

(2) Владата на Република Северна Македонија во рок од осум дена од денот на влегувањето во сила на овој закон треба да објави јавен оглас за именување на претседател и членови на Регулаторна комисија за домување согласно условите од членот 30 од овој закон со кој се менува членот 105-а.

Член 41

(1) Сопствениците на посебните делови се должни најдоцна во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон да определат управител или регистрираат заедница на сопственици согласно со овој закон.

(2) Доколку сопствениците на посебните делови не определат управител или не регистрираат заедница на сопственици во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон, управителот за принудно управување го определува судот во вонпарнична постапка на предлог на кој било од сопствениците на посебните делови согласно со критериумите од ставот (3) на овој член, до определување на управител или до регистрирање на заедница на сопственици согласно со одредбите од овој закон, но не подолго од една година.

(3) Управител за принудно управување на станбени згради мора да ги исполнува следниве критериуми:

- управителот треба да го исполнува условот од членот 10 став (3) од овој закон,
- отворената канцеларија на управителот од членот 10 став (4) алинеја 3 од овој закон да биде во општината каде што се одредува принудното управување,
- управителот да биде евидентиран во Регистарот на управители на станбени згради кој го води Регулаторната комисија за домување согласно со членот 109 став (1) точка 6) од овој закон,
- управителот да не управувал со станбената зграда на која и се определува принудно управување во претходен период,
- доколку во Регистарот на управители на станбени згради од членот 109 став (1) точка 6) од овој закон постојат повеќе регистрирани управители во општината каде се одредува принудното управување, се избира управител за принудно управување во станбена зграда кој има најмал број на посебни делови согласно Регистарот и
- доколку во Регистарот на управители на станбени згради од член 109 став (1) точка 6) од овој закон во општината каде се одредува принудното управување не постои регистриран управител за управување во станбена зграда, тогаш се избира управител за принудно управување во станбена зграда од најблиската соседна општина во која има регистрирано управител, во кој случај истиот не мора да го исполни критериумот од алинеја 2 на овој став.

Член 42

(1) Управителите на станбени згради и заедниците на сопственици се должни најдоцна во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон да го усогласат своето работење согласно со одредбите од овој закон.

(2) На управителите на станбени згради и заедниците на сопственици кои нема да го усогласат своето

работење во рокот од ставот (1) на овој член, лиценцата за вршење на дејностите за управување со станбени згради престанува да важи по истекот на рокот од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон и истата се одзема од страна на Регулаторната комисија за домување, при што истите нема да можат да ги вршат дејностите за управување со станбени згради.

Член 43

Започнатите постапки до денот на влегувањето во сила на овој закон ќе завршат согласно со одредбите од овој закон.

Член 44

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.